

แนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดย

นายรัชดา จิ่งพัฒนาวดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

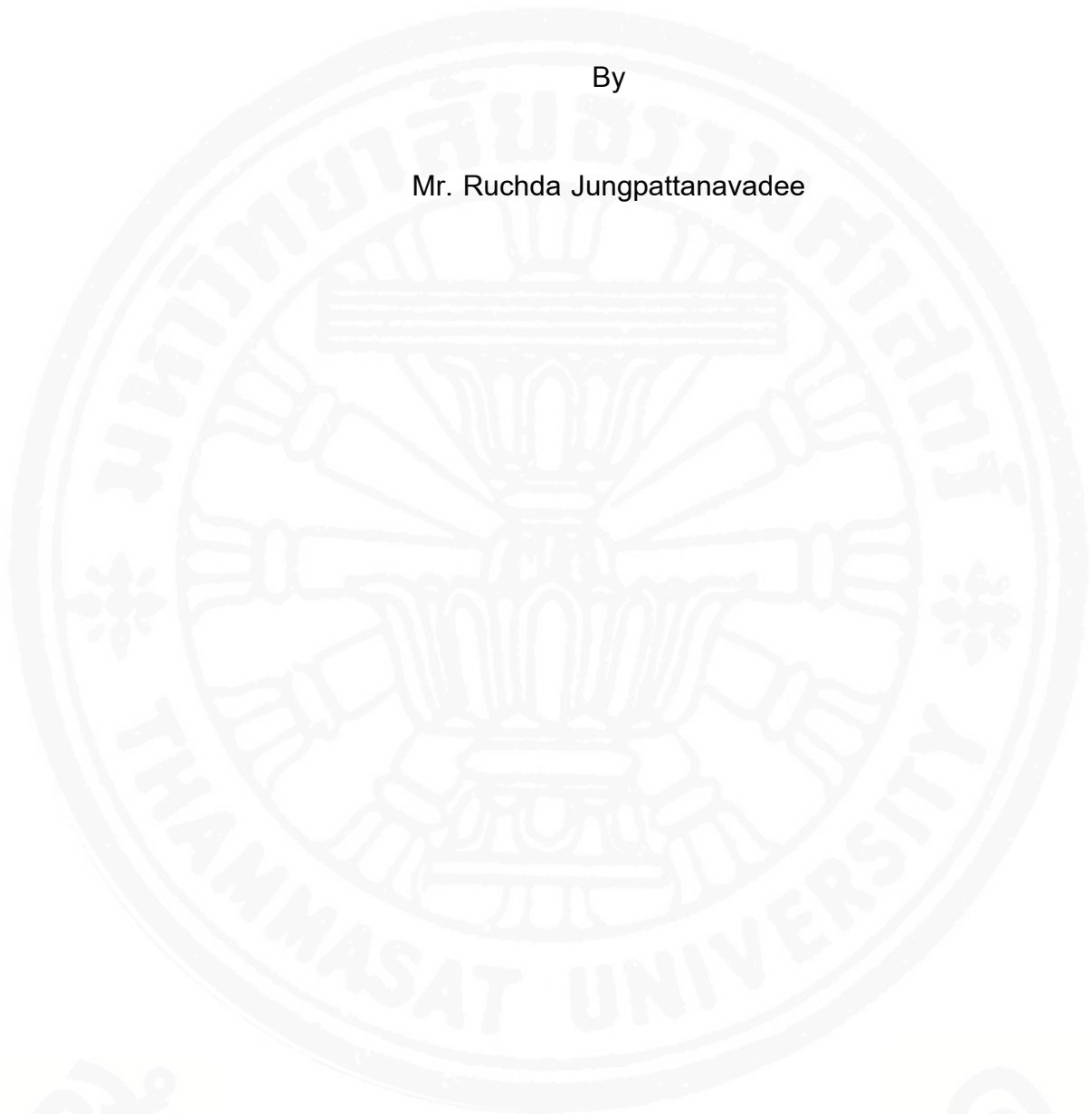
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

Guidelines to Develop Accommodation for Eco-Tourism

By

Mr. Ruchda Jungpattanavadee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Architecture Program

Department of Architecture

Faculty of Architecture and Planning

Thammasat University

2010

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

วิทยานิพนธ์

ของ

นายรัชดา จิ่งพัฒน์วดี

เรื่อง

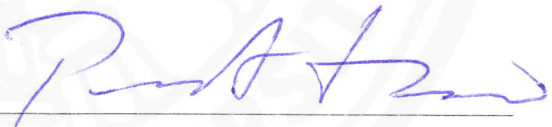
แนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต

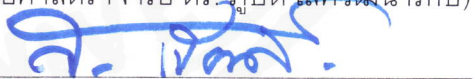
เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

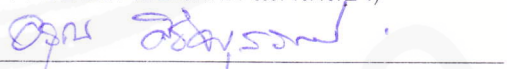
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูษิต เดิศวัตนารักษ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

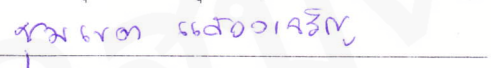
(อาจารย์ ดร. เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

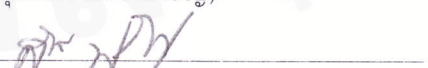
(อาจารย์อรุณ ศิริจานุสรณ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ชুমเขต แสงวงเจริญ)

คณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สันติรักษ์ ประเสริฐสุข)

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวนั้นได้กลายเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุดในท้องตลาดโลก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ได้รับความนิยม และกลายเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยว ประกอบกับวิกฤติการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกอันเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากทางภาครัฐ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถูกเสนอขึ้นมาท่ามกลางความท้าทายในการตอบรับกับผลกระทบทางสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วยความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสภาพแวดล้อม อันมีปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับระดับในการพัฒนา ซึ่งในขณะนี้ ความยากในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึง และสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วนั้น ได้รับความสนใจจากทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในแง่เศรษฐกิจ และการเมือง อีกทั้งยังได้รับความสนใจจากสาธารณชนอีกด้วย วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือ 1) ศึกษาข้อกำหนดศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) วิเคราะห์และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกรณีศึกษา 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมและแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในงานวิจัยนี้ มีการศึกษารวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย 1) การศึกษาจากงานวิจัย และกรณีศึกษาต่างๆที่เกี่ยวข้อง 2) จากการสำรวจด้านกายภาพจากกรณีศึกษา และ 3) ความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นในการกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีการเรียงลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เด่นชัด คือ ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ รวมถึงความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านกายภาพของที่ตั้งสถานที่พักแรมที่เด่นชัด คือ สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ รวมทั้งตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ปัจจัยด้านกายภาพของการออกแบบที่สำคัญได้แก่ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม สถาปัตยกรรมและการออกแบบ รวมถึงวัสดุในการก่อสร้าง เช่น การใช้วัสดุภายในท้องถิ่น และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม ปัจจัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญ

คือ ความหลากหลายของกิจกรรม กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และความ
ต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมโดยการจัดการนำเที่ยว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ด้านชุมชน
ท้องถิ่น ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยว อันเป็นกุญแจสำคัญต่อฝ่ายต่าง ๆ
เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตลอดจนการพัฒนาที่
ยั่งยืนในอนาคต

สำนักหอสมุด

Abstract

Tourism has become one of the most highly developed and fastest growing industries in the world. Sustainability in tourism these days is rightfully a hot topic. With such issues as global climate change weighing heavy on the agendas of governments and industry associations alike, Ecotourism is presented with unique challenges when it comes to monitoring their impacts. With the exception of environmental factors that are related to the tourism, environmental problems take various issues very different from country to country, depending on the degree of development. Currently all these difficulties with devastating environmental impact are already under the attention of political, economical, governmental and non-governmental factors and sometimes even in public attention. The objectives of this research are: 1) to investigate and explore the identification and its characteristics of an Eco-accommodation, 2) to analyze the key principle and site identification of accommodation facilities, and 3) to find out the guidelines and key principle for site identification of accommodation facilities in the context of Ecotourism development.

The research covered in this thesis is comprised of several different kinds of data and several distinct approaches. These include: 1) the results of previous research and related studies, 2) surveys of selected project as the case study, and 3) the opinions of tourism experts and business dwellers. This research focuses on with the aim to dissecting and identifying the Eco-accommodation by testing the theories implicit in this study, questionnaires were delivered 100 subjects to the general public.

The result of the research shows that the key principle and site identification of accommodation facilities in terms of tourists' destination with nature-based aspects depends strongly on its physical identity, environmental context, and safety. Accessibility which is adjacent to natural setting and tourism's facilities are the main key of accommodation setting. In design context for accommodation such as architectural design and its character, materials use, utilities, and energy consumption are concerned mainly in design approach. Accommodation preference may also be influenced by factors such as activities, culture-based destination, or trip purpose. Lastly, local or

community participation in tourism development should also be a key issue for all party to apply as design guideline for Ecotourism as well as the future development with sustainable context.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ ดร. เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง อาจารย์อรุณ ศิริจานุสรณ์ และอาจารย์ชุมเขต แสงวงเจริญ ซึ่งท่านได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อนทุกคน สำหรับคำอบรม เตือนสติ และจุดไฟส่องทางให้แก่ข้าพเจ้า ตลอดจนคอยให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

รัชดา จีงพัฒน์าวดี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2553

สำนักหอสมุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ขั้นตอนการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2. ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	6
2.2 ข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	15
2.3 เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	18
2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยว.....	20
2.5 ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	24

3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
3.1 พื้นที่และกรณีศึกษา.....	26
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
3.3 ตัวแปรในงานวิจัย.....	27
3.4 เครื่องมือในการวิจัย.....	29
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
3.7 การแปลผลข้อมูล.....	30
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	32
4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	33
4.3 พื้นที่และกรณีศึกษา.....	42
4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มผู้ประกอบการสถานที่พักแรม.....	48
4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มนักท่องเที่ยว.....	59
4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	63
5. สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	70
5.1 ข้อเสนอสรุปจากผลการศึกษาวิจัย.....	70
5.2 การพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	75
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	83

บรรณานุกรม..... 85

ภาคผนวก

ก. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว..... 92

ข. แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน..... 95

ค. แบบสำรวจด้านกายภาพ..... 97

ง. แบบสอบถามนักท่องเที่ยว..... 99

ประวัติการศึกษา..... 103

สำนักหอสมุด

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ	8
2.2	เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	19
4.1	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านกายภาพ	34
4.2	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	36
4.3	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง	38
4.4	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านความต้องการของนักท่องเที่ยว	40
4.5	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านความถี่ในการใช้งาน	41
4.6	การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนด้านกายภาพ	49
4.7	การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	52
4.8	การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	55
4.9	การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนด้านความถี่ในการใช้งาน	57
4.10	ปัจจัยด้านลักษณะกายภาพที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	59
4.11	ปัจจัยด้านลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	61
4.12	ปัจจัยด้านลักษณะชุมชนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	62
4.13	การเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของที่ตั้งสถานที่พักผ่อน	64
4.14	การเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของการออกแบบสถานที่พักผ่อน	66
5.1	ลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนด สถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	75
5.2	ปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	77
5.3	ปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างมากต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	78

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
2.1	ประเภทของการท่องเที่ยวและตัวแปรทางการท่องเที่ยว.....	7
2.2	กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว.....	9
2.3	องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	13
2.4	วงจรของการท่องเที่ยว.....	18
4.1	เส้นทางการเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวหมู่บ้านทะเลนอก.....	43
4.2	รูปแบบสถานที่พักแรมหมู่บ้านทะเลนอก.....	44
4.3	เส้นทางการเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวหมู่บ้านคลองเรือ.....	45
4.4	รูปแบบสถานที่พักแรมหมู่บ้านคลองเรือ.....	46
4.5	เส้นทางการเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว.....	47
4.6	รูปแบบสถานที่พักแรมชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว.....	48
5.1	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	82

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวนั้น ได้กลายเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุดในท้องตลาดโลก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ได้รับความนิยมน และกลายเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยว ประกอบกับวิกฤติการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกอันเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากทางภาครัฐ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถูกเสนอขึ้นมา ท่ามกลางความท้าทายในการตอบรับกับผลกระทบทางสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วยความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสภาพแวดล้อม อันมีปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับระดับในการพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2549) ได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2546 – 2549 เรื่องการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ รวมถึงสร้างงานให้กับประชาชนและเพิ่มรายได้รวมให้กับประเทศ ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทยตามนโยบายของรัฐบาล

ผลจากการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยภาครัฐ ท้องถิ่นต่างเสนองบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองต่างคิดว่าน่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี และสามารถสร้างรายได้ แต่กว่าร้อยละ 80 ของโครงการที่เสนอเข้ามาของงบประมาณทางด้านการท่องเที่ยว (จิตศักดิ์ พุฒจรรยา, 2548) ต่างมุ่งเน้นที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาถาวรวัตถุ โดยเข้าใจว่าเป็นการพัฒนาที่ถูกต้อง ซึ่งขาดความเข้าใจถึงแก่นแท้ของการรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จากการพัฒนาเชิงกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลายไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์จากการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างไรก็ตาม สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็นตามความต้องการการใช้งาน และไม่กลมกลืนกับธรรมชาติถูกสร้างขึ้นอย่างมากมาย โดยขาดการวางแผนที่ดี ขาดการวิเคราะห์โอกาส และความเป็นไปได้ทางการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมากมายที่ถูกพัฒนาผิดทิศทางจึงเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554) ที่มีทิศทางทางการพัฒนามนุษย์ของการเสริมสร้างทุนของประเทศ ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และ

ต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และอาศัย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ได้สะท้อนให้เห็นแนวทางในการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถเป็นเครื่องผลักดันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และกระจายรายได้สู่ชุมชนได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษา “แนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทิศทางเดียวกัน โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความคิดเห็นกลุ่มผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกรณีศึกษา และกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาข้อกำหนดศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. วิเคราะห์ และเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาสถานที่พักแรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกรณีศึกษา
3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรม และแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - กลุ่มที่ 1 เนื้อหาเกี่ยวกับกำหนดศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - กลุ่มที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกรณีศึกษาจำนวน 4 ปัจจัยดังนี้
 - ปัจจัยที่ 1 ลักษณะด้านกายภาพ คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยของ

แหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว ท้องถิ่น สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ สถานที่พักแรม ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม

ปัจจัยที่ 2 ลักษณะด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม

ปัจจัยที่ 3 ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง คือ ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจัยที่ 4 ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ ในการวิจัยนี้เป็นการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการรวบรวมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกรณีศึกษา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และมีเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งประสบความสำเร็จในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตั้งแต่ปี 2549-2551 2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มนำเที่ยวโดยชุมชน 3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีลักษณะกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างกรณีศึกษา และ 4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยว จึงนำไปสู่กรณีศึกษา จำนวน 3 กรณีศึกษา ดังนี้

- 1) บ้านทะเลนอก ตำบลกำแพง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระยอง
- 2) หมู่บ้านคลองเรือ ตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
- 3) ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมจากงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้ และเป็นแนวทางในงานวิจัย

2. คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกจากสถานที่ที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานพักผ่อน และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อจำแนกความสำคัญของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. ทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจกายภาพจากกรณีที่เลือกศึกษา

6. ทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโครงการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากกรณีที่เลือกศึกษา

7. วิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูลจากปัจจัยการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่าง ๆ ที่ได้จากกรณีศึกษา

8. สรุปผลและข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. สามารถประเมินถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม สามารถสร้างรายได้เสริม และสามารถพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถรักษาทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรเชิงนิเวศมีความสมบูรณ์มากขึ้น

1.6 นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ศักยภาพในการท่องเที่ยว หมายถึง คุณสมบัติในการชักจูงหรือดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว กายภาพของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลักษณะด้านกายภาพ หมายถึง ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม และลักษณะของการออกแบบ

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว

ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม คือ ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และสถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

ลักษณะของการออกแบบ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม

ลักษณะด้านกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม

ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ลักษณะของกายภาพของพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 2

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายในการนำทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเสริมความเข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งเนื้อหาได้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.2 ข้อกำหนดสถานที่พักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.3 เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหาทำเลที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยว
- 2.5 ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

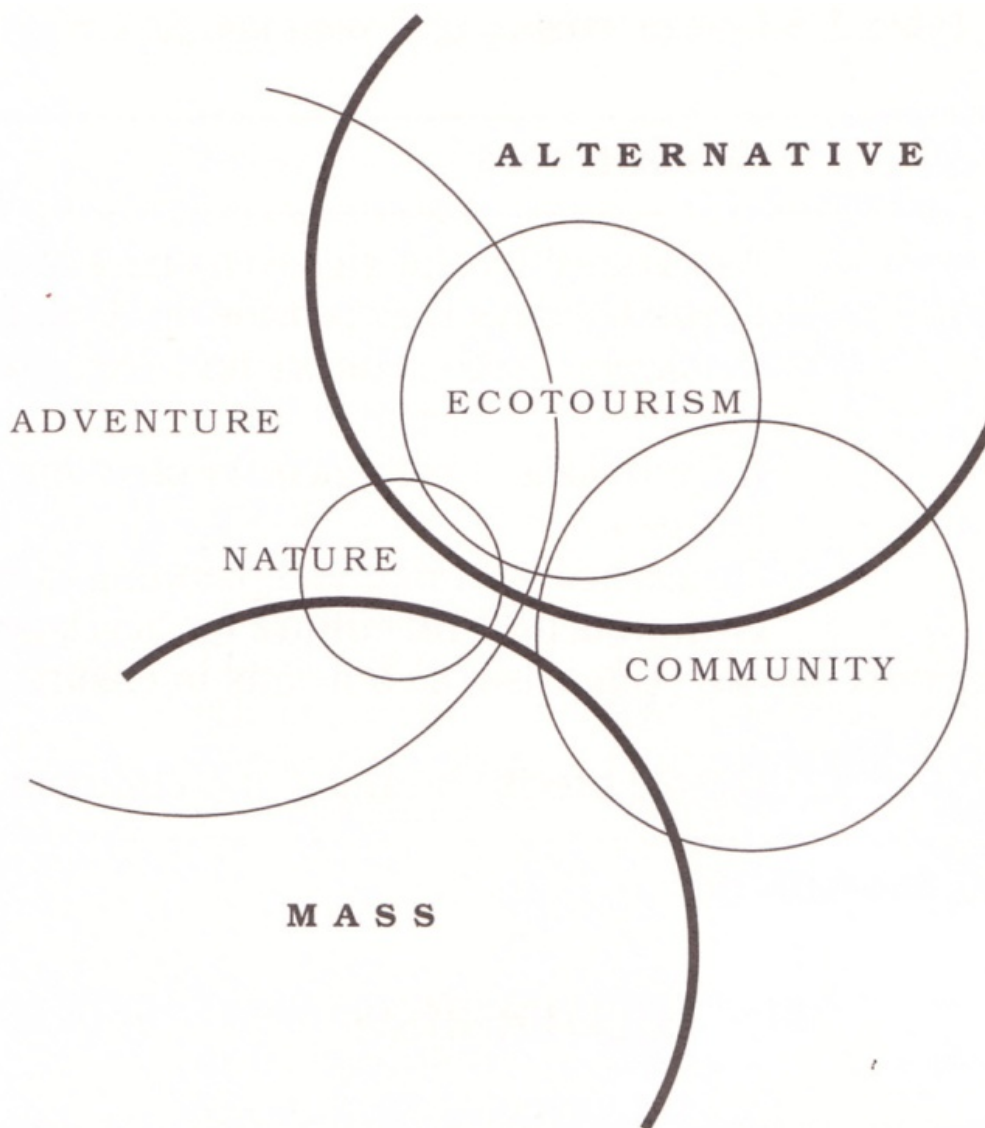
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.1 ที่มาและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นับตั้งแต่คำว่า “Ecotourism” ได้เริ่มถูกกล่าวถึงถึงเมื่อทศวรรษที่ 1980 ศัพท์ต่าง ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้มีการนำมาใช้ ซึ่งในบางครั้งผิดความหมายหรือมีการใช้สลับกัน จึงก่อให้เกิดความสับสน และมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน และในตอนนี้จึงสื่อความหมาย และความสัมพันธ์ของศัพท์ต่าง ๆ กับนิยามของ “Ecotourism”

จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้แบ่งการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ การท่องเที่ยวหลักสำหรับนักท่องเที่ยว (mass) และการท่องเที่ยวทางเลือก (alternative) โดยแบ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (natural-based tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (adventure tourism) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวทางเลือก ที่ผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยเข้าด้วยกัน ดังแสดงด้วยภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1
 ประเภทของการท่องเที่ยวและตัวแปรทางการท่องเที่ยว

ที่มา: France, 2002, p. 17.

โดยการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว 3 ลักษณะ คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (natural-based tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) และการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (adventure tourism) จะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว ตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1

ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ

		
Natural-Based tourism	Cultural tourism	Adventure tourism
<p>การท่องเที่ยวโดยธรรมชาติ มุ่งเน้น การชื่นชมความงดงามของ ธรรมชาติ โดยการท่องเที่ยวเชิง นิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการ ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ โดยการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะมุ่งเน้นใน เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>	<p>การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดย มุ่งเน้นองค์ประกอบทางวัฒนธรรม เป็นหลัก แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะพิจารณาเป็นเรื่องรองลงไป โดย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความ สัมพันธ์ที่ซ้อนทับกัน</p>	<p>การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย มีองค์- ประกอบของการเสี่ยงภัย การทุ่มเท แรงกาย และต้องการทักษะเฉพาะ ทาง ในการประกอบกิจกรรม มีความ สัมพันธ์ที่ซ้อนทับกันกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ เช่น การเดินทางในป่า หรือ ทะเล เป็นต้น</p>

ที่มา: Weaver, 2001, pp.16-18. (ดัดแปลง)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544, น.1-2) ระบุถึงความต้องการของประเทศในการ สร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการ พัฒนาอย่างยั่งยืน จึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

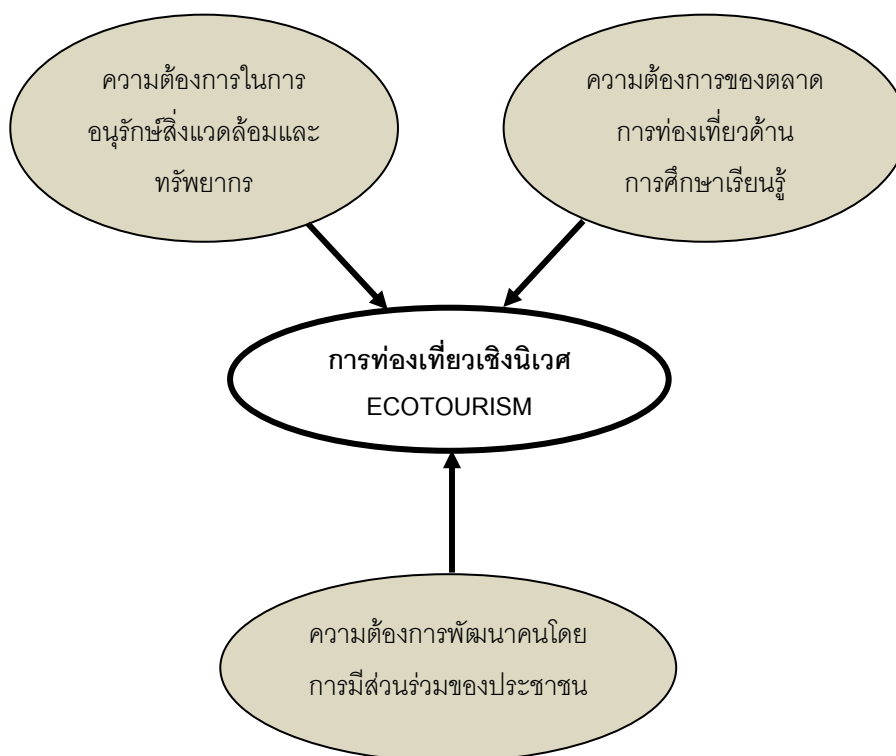
1) กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษา เรียนรู้สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ

3) กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ Green Tourism หรือ Ecotourism

ภาพที่ 2.2
กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544, น. 2.

ในช่วงกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วโลก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยว จึงได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่อง Ecotourism ในระยะแรกคณะทำงานได้มีมติให้ใช้คำจำกัดความ “Ecotourism” ในความหมายภาษาไทยว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต่อมาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ และได้ขอราชบัณฑิตยสถานกำหนดความหมาย จนในที่สุดได้ความหมายของคำว่า “Ecotourism” คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยการเข้าไปสัมผัสธรรมชาติ ซึ่งต้องการได้ความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้นรวมทั้งสัมผัสสภาพธรรมชาติวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่ต้องการรักษาไว้"

สมาคมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (2540) ได้ให้ความหมายว่า "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางที่มีจุดประสงค์เพื่อการเยี่ยมชมพื้นที่ธรรมชาติ ก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเป็นมาตามธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม โดยระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็ก่อให้เกิดโอกาสทางด้านเศรษฐกิจที่จะให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น"

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) ได้ให้ความหมายว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน"

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง 1) การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงธรรมชาติ 2) มีการให้ความรู้และสื่อความหมาย 3) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเล็ก 4) ลดผลกระทบที่เกิดกับธรรมชาติ 5) ก่อประโยชน์แก่คนท้องถิ่น 6) กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์

อย่างไรก็ตาม สาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงอยู่ในเรื่องของวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ ความต้องการในการผลักดันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นหนทาง และเครื่องมือในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.1.2 หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คณะวนศาสตร์ เกษตรศาสตร์ (2541) จากการนิยามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความหมายที่เป็นสาระสำคัญอันเป็นหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ธรรมชาติ และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้น โดยมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติหรือ

ลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่เน้นการเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2) เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่ทำลาย และทำให้สิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติเสื่อมโทรม

3) เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงรุก

4) เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนแล้ว องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้เสนอหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนี้

1) การท่องเที่ยวที่ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

2) การเคารพในสังคม และวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวให้เข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชน

3) การสร้างความเจริญ มั่งคั่งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรจะทำให้เกิดรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการมีส่วนร่วมลดความยากจนในท้องถิ่นด้วย

จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ควบคุมผลกระทบทางลบให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน มีการสร้างจิตสำนึกและกระบวนการในการศึกษาธรรมชาติเน้นการคงไว้ซึ่งธรรมชาติ ส่งเสริมจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงรุก ซึ่งเป็นผู้ให้มากกว่าผู้ทำลาย รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นและกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

2.1.3 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544, น.2-3) กำหนดองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการคือ

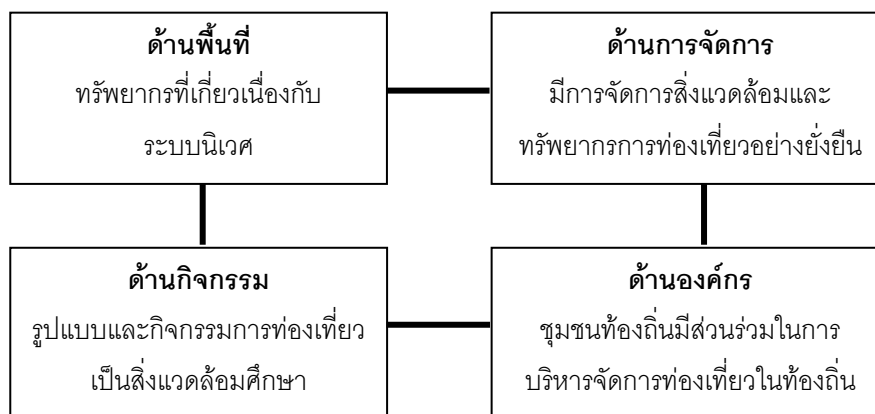
1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2) องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3) องค์ประกอบด้านกิจกรรม และกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และปฏิบัติตามแผน ได้รับผลประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ภาพที่ 2.3
องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544, น. 3.

หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไปความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจกลายเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นต้น

2.1.4 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิมล จิโรจน์พันธ์ (2548, น.86-89) เสรี เวชชบุษกร (2544, น.320-321) และศุภนิเวศย์ ปาไม้ (2541, น.320) สามารถสรุปได้ว่า การบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่โดยที่แหล่งท่องเที่ยวนั้น จะต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เน้นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ต้องดำเนินการวางแผนการพัฒนา จัดทำแผนงาน และแผนปฏิบัติเพื่อดำเนินงาน โดยสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและท้องถิ่นเดิม ต้องมีการวางแผนพัฒนากฎระเบียบเพื่อความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ระหว่าง

ผู้ประกอบการ ภาครัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชนกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรประกอบธุรกิจการ
ท่องเที่ยวจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเสมอภาคกัน

2) การให้การศึกษาศึกษาและสร้างจิตสำนึกเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้
การศึกษาคู่ภาคีที่ดูแลรับผิดชอบ ประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับให้มีการเรียนรู้
เพิ่มพูนประสบการณ์ ให้เกิดความรู้ใหม่ทันเหตุการณ์เพื่อการมีส่วนร่วมในการแนะนำและอธิบาย
ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อธรรมชาติกับนักท่องเที่ยวได้

3) การศึกษาวิเคราะห์ความอ่อนไหวของระบบนิเวศ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และมรดก
ทางวัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดี โบราณสถานต่าง ๆ เพื่อวางแผนการป้องกันความเสียหายที่
อาจเกิดขึ้น เช่น สร้างทางเดินในแหล่งธรรมชาติที่มีความเปราะบาง คำนึงถึงความปลอดภัยและมี
ระบบการสื่อสารที่ดี รวมถึงขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับ
กิจกรรมและกระบวนการ

4) การเสริมสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาใน
การศึกษารเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้นการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงควรคำนึงถึงการทำให้มีบริการสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้นักท่องเที่ยว
ได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเพิ่ม
ประสบการณ์และความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

5) การสร้างการยอมรับเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นสิ่ง
สำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้ง และการ
ต่อต้านจากชุมชนที่อาจเกิดขึ้นได้ในภายหลัง รวมถึงชุมชนท้องถิ่นที่อยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควร
ได้รับการพิจารณาให้เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อช่วย
ให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในระยะยาว

6) การตรวจสอบผลกระทบจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าส่งผลต่อระบบนิเวศ และ
ความเข้าใจต่อระบบนิเวศที่สำคัญต่อชุมชนท้องถิ่นซึ่งอาจเข้าใจไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปในทิศทาง
เดียวกัน รวมถึงการประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักท่องเที่ยวให้
ความสนใจเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

2.2 ข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544, น.31-32) กำหนดแนวคิดในการออกแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาสำหรับการพัฒนาด้านอำนวยการความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะการออกแบบก่อสร้างแหล่งที่พักเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นแนวคิดด้านการอนุรักษ์ที่สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และเอื้อประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีกลุ่มนักวิชาการ และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการวางแผนและออกแบบ ตลอดจนองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น The World Congress of the International Union of Architects (UIA), The American Institute of Architects (AIA), The International Council on Environmental Design (ICED) และองค์กรอื่น ๆ ในการร่วมกันกำหนดหลักการที่สำคัญในการออกแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

- 1) ให้ความสำคัญกับคุณค่าสิทธิของมนุษย์และธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้องค์ประกอบของทั้งสองส่วนอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล และสามารถคงไว้ซึ่งความหลากหลายของกันและกันอย่างยั่งยืน
- 2) ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงภายในระหว่างองค์ประกอบทุกส่วนของระบบ ธรรมชาติ และผลกระทบจากการออกแบบ ต่อองค์ประกอบแต่ละส่วนทุกระดับ
- 3) การออกแบบก่อสร้างต้องเคารพในความเป็นอัตตลักษณ์ท้องถิ่น สิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจกับวัตถุ และพิจารณาองค์ประกอบทุกส่วน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมภายในชุมชนสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ
- 4) คำนึงถึงผลทั้งทางตรงและทางอ้อมของการพัฒนาอันเป็นผลมาจากการออกแบบ ต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และระบบธรรมชาติ
- 5) สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในระยะยาวไม่สร้างปัญหาหรือผลกระทบในการบำรุงรักษาการบริหารจัดการตลอดจนปัญหาด้านความปลอดภัยให้กับคนรุ่นหลังต้องรับผิดชอบดูแล
- 6) สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างคุ้มค่าและไม่มีของเสีย
- 7) ออกแบบเพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การออกแบบอาคารโดยใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อลดการใช้แสงสว่างจากไฟฟ้า ควรมีช่องเปิดให้ลมพัดผ่านเพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

8) การออกแบบควรตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์จะคงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและการออกแบบไม่สามารถแก้ไขปัญหาในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้น จึงไม่ควรที่จะออกแบบเพื่อที่จะเอาชนะหรือควบคุมธรรมชาติ หากแต่ควรปล่อยให้ธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือผู้ชี้้นำการออกแบบ

จากข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน โดยสามารถแบ่งตามประเด็นหลักได้ 9 ประเด็น (เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง, 2542, น. 297-300) ดังนี้

1) การวางผังและลักษณะกายภาพของที่ตั้ง ควรพิจารณาถึงแนวทางในการวางผังโดยเคารพต่อสถานที่ตั้ง คือ การให้ความสำคัญถึงภาพรวมของที่ตั้งทั้งบริเวณไม่ใช่เฉพาะแต่ที่ตั้งโครงการเท่านั้น การวางแผนที่ดี คือ การสร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศให้น้อยที่สุด รวมทั้งให้การวางผังเป็นหัวใจในการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน

2) สถาปัตยกรรมและการออกแบบ แนวทางที่ควรนำไปพิจารณาในการออกแบบ คือ สถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน ควรมีรูปแบบภูมิภาคนิยม และต้องคำนึงถึงสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น โดยไม่ควรนำเอาเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมภูมิภาคนั้นมาใช้ในการออกแบบ นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมมากกว่าเน้นที่รูปแบบสถาปัตยกรรม ส่วนแนวทางที่ว่า ไม่จำเป็นต้องสะท้อนสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของพื้นที่หรือเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แต่ออกแบบให้มีลักษณะไทยที่เด่นชัดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

3) ภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบภูมิทัศน์ ที่ควรนำมาพิจารณาในประเด็นภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบภูมิทัศน์ที่เด่นชัด คือ การออกแบบภูมิทัศน์ โดยใช้ต้นไม้เดิม และสภาพแวดล้อมเดิมในการสร้างภาวะน่าสบายแก่ตัวอาคาร เพราะเป็นการประหยัดพลังงานที่คุ้มค่าและเหมาะสมที่สุด โดยแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดในปัจจุบันที่มีการใช้ปัจจัยทางธรรมชาติให้เอื้ออำนวยต่อการประหยัดพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และยังมีอิทธิพลอย่างมากต่อสภาวะภายในอาคารอีกด้วย ปัจจัยทางธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ การใช้ประโยชน์จากต้นไม้ใหญ่ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน จะต้องออกแบบให้สะท้อนสภาพดั้งเดิมของพื้นที่ โดยการรักษาสภาพแวดล้อมและกายภาพเดิมของที่ตั้ง

4) สถาปัตยกรรมภายใน และการออกแบบตกแต่งภายใน ที่ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบประเด็นสถาปัตยกรรมภายใน และการออกแบบตกแต่งภายในที่เด่นชัด คือ การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในควรคำนึงถึงวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เพราะจะช่วยสร้างรายได้แก่ท้องถิ่นโดยตรง นอกจากนี้ สถาปัตยกรรมภายในควรออกแบบโดยคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้วัสดุมาตกแต่ง เช่น ไม่ใช้โบราณวัตถุและวัตถุมงคลที่เป็นที่เคารพนับถือของชุมชนและสังคม มาเป็นส่วนในการประดับอาคารสถานที่

5) วัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้าง ที่ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบประเด็นวัสดุ และเทคโนโลยีการก่อสร้างที่เด่นชัด คือ การใช้วัสดุ ความสำคัญ และคุณค่าอยู่ที่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้ สถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและยั่งยืน ควรจะใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นการลงทุนที่ต่ำแต่ให้ผลคุ้มค่า

6) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ที่ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบประเด็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เด่นชัด คือ การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน โดยเน้นการประหยัดพลังงานมากกว่าเน้นที่รูปแบบของตัวอาคาร และการออกแบบให้อาคารประหยัดพลังงานโดยการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมมากกว่าการใช้เทคโนโลยีในการจัดการสภาพแวดล้อม

7) กฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ที่ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบประเด็นกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องที่เด่นชัด คือ การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน ต้องออกแบบอย่างมีสำนึกมากกว่าที่กฎหมายกำหนด เพราะกฎหมายกำหนดเกณฑ์ขั้นสุดเท่านั้น

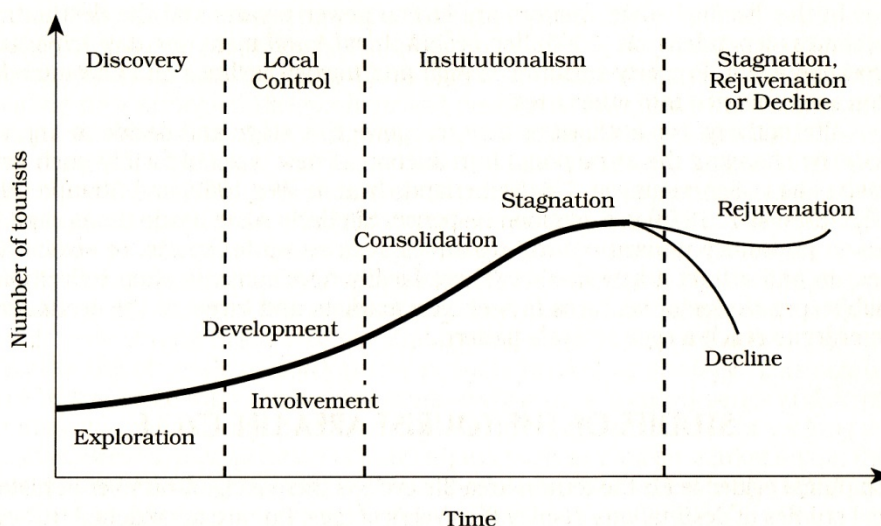
8) การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในประเด็นการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แนวทางที่ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบ คือ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมควรจะทำทุกโครงการ ถึงแม้ว่ากฎหมายจะไม่มีมาตรการบังคับใช้ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในกลุ่มประเทศยุโรปหลายประเทศ

9) การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ในประเด็นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น แนวทางที่ควรนำมาพิจารณา คือ สถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และยั่งยืน จะเกิดขึ้น และสมบูรณ์ไม่ได้หากไม่พิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นทั้งในด้านการออกแบบและการจัดการ

2.3 เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงได้สรุปถึงความต้องการในการผลักดันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นหนทาง และเป็นเครื่องมือในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่โดยการท่องเที่ยวที่ผ่านมา แสดงดังภาพ 2.4 ดังนี้

ภาพที่ 2.4
วงจรของการท่องเที่ยว

ที่มา: Butler, 1980 quoted from France, 2002, p. 55.

จากภาพที่ 2.4 พบว่า การท่องเที่ยวมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการสำรวจ (exploration) โดยเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก เดินทางเพื่อหาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ โดยนักท่องเที่ยวได้ติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นโดยตรง ต่อมามีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมีนักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นจนถึงจุดหยุดนิ่ง (stagnation) ซึ่งนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นการท่องเที่ยวซ้ำ จนแหล่งท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นแบบอื่น ๆ (rejuvenation) เช่น การท่องเที่ยวผจญภัย กีฬา เป็นต้น หรือถึงจุดเสื่อมถอย (decline) จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ (day trip) จะเห็นว่าการท่องเที่ยวจึงควรมีการกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โดยเกณฑ์การกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และข้อกำหนดในด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ประกอบด้วยพื้นที่ที่ธรรมชาติ หรือเป็นพื้นที่ที่ยังคงความเป็นธรรมชาติที่มีวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องและการใช้พื้นที่โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวทางจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้แนวทางไว้ ดังนี้

- 1) การท่องเที่ยวแห่งชาติ (ASEAN National Tourism Organization) (2552)
- 2) สารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2552)
- 3) สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540)
- 4) คณะวนศาสตร์ เกษตรศาสตร์ (2538)
- 5) บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2548, น.29-32)
- 6) สมชาติ คู่อิน (2552, น.109-111) โดยเสนอเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.2

เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อกำหนดศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ที่มาของเกณฑ์ที่ศึกษา					
	1	2	3	4	5	6
คุณค่าทางด้านชีวภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คุณค่าทางสังคม ความเป็นมา ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญของลัทธิความเชื่อและศาสนา	✓					✓
ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย	✓				✓	
ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว				✓		✓
ความเกี่ยวข้องของวัฒนธรรมท้องถิ่นกับแหล่งธรรมชาติ		✓				
ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว		✓		✓	✓	
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน		✓			✓	
การจัดการด้านการให้ความรู้ด้านการให้จิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม		✓		✓		
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว		✓				
ชนิดของแหล่งท่องเที่ยว			✓			
ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว		✓	✓		✓	✓
ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่การมีองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย			✓	✓		

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ข้อกำหนดศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ที่มาของเกณฑ์ที่ศึกษา					
	1	2	3	4	5	6
ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปัจจุบันและที่จะพัฒนาในอนาคตกับกิจกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบัน				✓		
ด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน					✓	✓
ด้านขีดความสามารถรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยว					✓	✓
ด้านผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากทรัพยากรท่องเที่ยว					✓	
สิ่งอำนวยความสะดวก						✓

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2552.

จากตารางที่ 2.2 พบว่า เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความสำคัญในด้านกายภาพ คือ คุณค่าทางด้านชีวภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว และความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ความสำคัญในด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การให้ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ความเกี่ยวข้องของแหล่งวัฒนธรรมต่อแหล่งธรรมชาติ

ความสำคัญในด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง คือ การกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยชุมชนต้องกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยว

2.4.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้ง

ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น สามารถใช้แนวทางที่สอดคล้องกันของการกำหนดทำเลที่ตั้งในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบกับกำหนดทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีทฤษฎีที่สามารถนำมาเป็นแนวทางได้ ดังนี้

Von Thunen (1875) เป็นการระบุว่า การกำหนดทำเลที่ตั้งเพื่อการเพาะปลูกสินค้าเกษตร มีความเกี่ยวข้องกับหลัก 2 ประเด็น คือ ต้นทุนจากการใช้ที่ดิน และต้นทุนจากการขนส่ง สินค้าเกษตรไปสู่ตลาดเพื่อจำหน่าย มีข้อสรุปว่าคุณภาพและลักษณะทางกายภาพของที่ดินมีลักษณะเหมือนกัน โดยชี้ให้เห็นว่าการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่มีน้ำหนักมากหรือเน่าเสียง่าย ควรจะเลือกเพาะปลูกในบริเวณที่ใกล้ตัวเมืองซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของตลาด เพื่อให้ขนส่งมายังตลาด และจำหน่ายให้ผู้บริโภคได้ในเวลาอันรวดเร็ว ในทางตรงข้ามกับสินค้าทางการเกษตรที่มีน้ำหนักไม่มาก และสามารถเก็บรักษาไว้ได้นานอาจทำการเพาะปลูกในบริเวณห่างไกลจากตัวเมืองหรือตลาดได้

Alfred Weber (1965) เป็นการระบุเป็นแนวทางวิเคราะห์แหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม โดยขึ้นอยู่กับผลของแรงดึงดูดระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดแหล่งที่ตั้งนั้น คือแรงดึงดูดระหว่างจุดรวมของการบริโภคกับแหล่งวัตถุดิบ โดยถ้าสินค้าที่ผลิตได้นั้นต้องการวัตถุดิบที่มีน้ำหนักมากหรือวัตถุดิบมีอยู่เฉพาะบางท้องถิ่นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมจะอยู่ที่แหล่งวัตถุดิบนั้น แต่ถ้าสินค้าที่หาได้ทั่วไปการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมควรตั้งอยู่ใกล้ผู้บริโภค และมีความสัมพันธ์กับค่าจ้างแรงงานเนื่องจากที่ตั้งนั้น มีผลต่อค่าจ้างแรงงานที่แตกต่างกัน ซึ่งการเลือกทำเลที่ตั้งนั้นขึ้นอยู่กับต้นทุนของสินค้า และต้นทุนค่าขนส่งสินค้า

August Losch (1940) การศึกษาแหล่งที่ตั้งโดยรวมเรื่องอุปสงค์เป็นตัวแปรในเรื่องการกำหนดอาณาบริเวณ โดยการจัดรูปแบบของอาณาบริเวณจะเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พบว่า อุปสงค์สำหรับสินค้าแต่ละชนิดจะแปรผกผันกับราคาสินค้า ณ ที่ตั้งโรงงาน และแปรผกผันกับค่าขนส่งสินค้าจากโรงงานไปยังตลาด นอกจากนี้ค่าขนส่งยังมีความสำคัญคือ ลูกค้าที่อยู่ใกล้โรงงานสามารถซื้อสินค้าในราคาแตกต่างกับลูกค้าที่อยู่ห่างออกไปเนื่องจากลูกค้าที่อยู่ไกลต้องจ่ายค่าขนส่งมากกว่า ดังนั้น ถ้าสมมติผู้บริโภคไม่แตกต่างกันลูกค้าที่อยู่ห่างไกลย่อมบริโภคสินค้าน้อยลง

McCann (2002) ใช้แนวคิดเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของ Alfred Weber เป็นแนวทางในการวิเคราะห์แหล่งทำเลที่ตั้ง โดยจะพิจารณาจากต้นทุนการขนส่งวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป แต่เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งหมดแล้วมีค่าค่อนข้างต่ำ ดังนั้น McCann จึงรวมต้นทุนค่าเก็บรักษาเข้าไปด้วย ในการขนส่งสินค้าแต่ละครั้งจะเสียเวลาในการเดินทางโรงงานจึงต้องมีการเก็บสินค้าคงเหลือเพื่อให้ลูกค้า ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นทุนการขนส่งต้องรวมทั้งต้นทุนค่าขนส่ง และต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้าด้วย

สุภาภรณ์ น่อหริตานนท์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยกำหนดทำเลที่ตั้งอาคารสำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความสามารถในการประกอบกิจการ ลักษณะการใช้พื้นที่สำหรับประกอบกิจการ ความสามารถในการเข้าถึงศูนย์กลางธุรกิจของเจ้าของกิจการ และความถี่ในการใช้สนามบิน เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถอธิบายโอกาสในการเลือกทำเลที่ตั้ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ ต้นทุนในการขนส่ง ขนาดของกิจการและรายได้ของกิจการ

รัชชัย โชนี (2550) ได้ศึกษาปัจจัยกำหนดทำเลที่ตั้งอาคารชุดเกรดเอในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นอาคารชุดที่อยู่ในเขตศูนย์กลางธุรกิจ และนอกเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ พบว่า มีองค์ประกอบที่สร้างความพึงพอใจแก่ผู้อยู่อาศัยแตกต่างกัน และพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการเลือกทำเลที่ตั้งอาคารชุดของผู้ซื้อ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านรายได้ ขนาดพื้นที่ห้องชุดต่อคนที่ต้องการ ความถี่ในการใช้บริการทางด่วนต่อเดือน และระยะทางระหว่างสถานที่ทำงานในปัจจุบันกับพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของผู้อยู่อาศัย

2.4.2 สถานที่กับการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, น 115-120) ระบุว่า ตำแหน่งที่ตั้ง ระยะทาง และทิศทาง เป็นคุณสมบัติเชิงภูมิ คุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นตัวแสดงความหมายทางภูมิศาสตร์ออกมาเพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวเกิดมิมิติสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการท่องเที่ยว ดังนี้

1) ตำแหน่งที่ตั้ง โดยตำแหน่งที่ตั้งจะมีความหมายต่อการตัดสินใจในกระบวนการท่องเที่ยวมาก ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวจะให้ความหมายสองอย่าง คือ ที่ตั้งเชิงสถานที่และที่ตั้งเชิงระยะ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะให้ความหมายถึง ที่ตั้งเชิงสถานที่ เนื่องจากที่ตั้งเชิงสถานที่เป็นตัวอธิบายถึงสภาวะแวดล้อมต่อนักท่องเที่ยว

2) ระยะทาง โดยระยะทางจะเป็นคุณสมบัติเชิงภูมิที่มีผลต่อการตัดสินใจของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่อเวลา ค่าใช้จ่าย ชนิดและรูปแบบการเดินทาง และความรู้สึกของนักท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 2 ส่วนคือ ปัจจัยด้านระยะทางและปัจจัยด้านคุณสมบัติของเส้นทาง ซึ่งระยะทางเชิงภูมิจึงใช้เป็นระยะทางเชิงเวลา นอกเหนือจากระยะทางจริง ซึ่งวัดเป็นหน่วย เช่น กิโลเมตร เป็นต้น ดังนั้นระยะทางในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงสามารถสรุปได้ถึงความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว

3) ทิศทาง เป็นคุณสมบัติเชิงภูมิที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของสถานที่ต่าง ๆ ในด้านความรู้สึกของนักท่องเที่ยว กับตำแหน่งของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะให้ความรู้สึก 2 ประการสำคัญ คือ เรื่องของเวลา กับเรื่องของคุณภูมิ ซึ่งแตกต่างจากระยะทางซึ่งเป็นคุณสมบัติเชิงภูมิที่มีผลต่อการตัดสินใจของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว

จากการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหาทำเลที่ตั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวความคิดของ Von Thunen (1875) นำเสนอการหาทำเลที่ตั้งสินค้าเกษตร, Alfred Weber (1965), August Losch (1940), McCann (2000) นำเสนอการหาทำเลที่ตั้งสินค้าอุตสาหกรรม, สุภาภรณ์ ห่อหิรตานนท์ (2546) นำเสนอการหาทำเลที่ตั้งอาคารสำนักงานให้เช่า และรัชชัย ไซนี (2550) นำเสนอการหาทำเลที่ตั้งอาคารชุด ซึ่งนำเสนอการเลือกทำเลที่ตั้งที่ดีที่สุด และทฤษฎีเชิงภูมิศาสตร์ของสถานที่กับการท่องเที่ยว โดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545) สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการหาทำเลที่ตั้งได้และสามารถปรับในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งเป็นแนวทางการหาทำเลที่ตั้งของสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนับเป็นรูปแบบของการบริการได้ ดังนี้

1) ต้นทุนสินค้า ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนค่าขนส่งวัตถุดิบ และต้นทุนค่าจ้างแรงงาน สามารถนำมาปรับใช้กับทฤษฎีของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการ หมายความว่า ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวมีต้นทุนที่ดึ้นนั้น จะสามารถกำหนดสถานที่ตั้งให้มีความเหมาะสม และมีความหลากหลายได้ ประกอบกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

2) ต้นทุนการขนส่งสินค้า ประกอบด้วย ต้นทุนค่าเก็บรักษา และต้นทุนการขนส่งสินค้าสู่ผู้บริโภค สามารถนำมาปรับใช้ได้กับทฤษฎีของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเข้าถึงจากสถานที่พักผ่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งการเข้าถึงที่มีความสะดวกสามารถทำให้ต้นทุน ภาระค่าใช้จ่ายและเวลาในการเข้าถึงสถานที่พักผ่อนลดน้อยลง

3) ความถี่ในการใช้สินค้า ขนาดของกิจการและรายได้ของกิจการ สามารถนำมาปรับใช้ได้กับทฤษฎีของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ คือ อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น

2.5 ปัจจัยในการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยว สามารถกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 4 ด้าน ดังนี้

2.5.1 ลักษณะด้านกายภาพ

โดยลักษณะด้านกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1) ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม คือ ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และสถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

3) ลักษณะของการออกแบบ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม

2.5.2 ลักษณะด้านกิจกรรม

ลักษณะด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม

2.5.3 ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง คือ ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

2.5.4 ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ปัจจัยนั้น จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีที่เลือกศึกษา เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละกรณีศึกษามาทำการเปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ในการนำเสนอแนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 พื้นที่และกรณีศึกษา

เนื่องจากการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นเรื่องที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ของโครงการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกรณีศึกษา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และมีเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งประสบความสำเร็จในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตั้งแต่ปี 2549-2551 2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มนำเที่ยวโดยชุมชน 3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีลักษณะกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างกรณีศึกษา และ 4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยว จำนวน 3 กรณีศึกษา ดังนี้

1) บ้านทะเลนอก ตำบลกำพวน อำเภอสุขาสรรพ จังหวัดระนอง รางวัลดีเด่นประจำปี 2551 โดยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ระบบนิเวศป่าชายเลน ระบบนิเวศแนวชายฝั่ง ระบบนิเวศป่าดงดิบชื้น และประกอบกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีอยู่ที่ฝั่งพิงธรรมชาติในป่าชายเลนและอยู่อย่างพอเพียง โดยชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวระบบนิเวศป่าชายเลนที่หลากหลาย โดยการคัดเลือกให้ความสำคัญในลักษณะกิจกรรมมีความหลากหลาย มีความสอดคล้องด้านกิจกรรมต่อกิจกรรมของหมู่บ้านคลองเรือ และชุมชนลิเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์

2) หมู่บ้านคลองเรือ ตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร รางวัลยอดเยี่ยมประจำปี 2549 โดยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ เดินป่าระบบนิเวศป่าดงดิบชื้นเพื่อชมและศึกษาพรรณไม้สมุนไพรนานาชนิดในผืนป่า ล่องแพชมพันธุ์ไม้ที่ขึ้นอย่างหนาแน่นบริเวณป่าอนุรักษ์รอบ ๆ ชุมชน เดินผ่านป่าพื้นตัวไปยังชุมเหมืองเก่าบ้านหลักเหล็ก ทะเลสาบน้ำจืดขนาดกว่า 20 ไร่กลางหุบเขา ที่เกิดจากการทำสัมปทานเหมืองแร่ในอดีต โดยการคัดเลือกให้ความสำคัญในลักษณะกิจกรรมมีความเจาะจงในป่าดงดิบชื้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชุมชนบ้านทะเลนอก และมีความสัมพันธ์กับชุมชนลิเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ในด้านของกิจกรรมที่มีความเจาะจง

3) ชุมชนลิเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ บ้านบางเพลา ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี รางวัลยอดเยี่ยม ประจำปี 2551 โดยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ระบบนิเวศ

ป่าชายเลนเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน และชมโบราณสถานสมัยอาณาจักรศรีวิชัย เช่น เขาศรีวิชัย เขาพระอานนท์ ที่อายุราวพันปี รวมถึงสองฝั่งคลองลิเล็ด ทำให้ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชุมชนบ้านทะเลนอก และมีความสัมพันธ์กับชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ ในด้านของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเจาะจง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้ทำการเลือกจากกรณีที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 2549-2551 โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยจำนวนประชากรที่ผู้วิจัยจะทำการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม จากกรณีศึกษา จำนวน 3 กรณีศึกษา จึงทำการหากลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 4,000 คน จากการคำนวณโดยสูตรการหาประชากรตัวอย่างที่จะทำการศึกษาของ Taro Yamane (Elementary sampling theory, 1967) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

ให้ n = จำนวนประชากรตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร (ผู้ที่ท่องเที่ยวอยู่ในกรณีศึกษา จำนวน 4000 คน)

e = ความคลาดเคลื่อน 10% (0.10)

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน

3.3 ตัวแปรในงานวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎีการทำเลที่ตั้ง แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมจากงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆสามารถเป็นองค์ความรู้ และสรุปเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 4 ด้าน ดังนี้

3.3.1 ลักษณะด้านกายภาพ

โดยลักษณะด้านกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1) ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม คือ ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และสถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

3) ลักษณะของการออกแบบ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม

3.3.2 ลักษณะด้านกิจกรรม

ลักษณะด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม

3.3.3 ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง คือ ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

3.3.4 ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1) เครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจด้านกายภาพของสภาพพื้นที่ของกรณีศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ด้านระยะทางและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ด้านที่ตั้งสถานที่พักแรมและรูปแบบสถาปัตยกรรม

ส่วนที่ 3 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

2) แบบสัมภาษณ์ ใช้เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะด้านกายภาพ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะด้านกิจกรรม

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3) แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสำหรับปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะด้านกายภาพ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทรัพยากร กิจกรรมและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

4) แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดและปลายปิด ใช้สำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะด้านกายภาพ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะด้านกิจกรรม

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเก็บรวบรวมจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิบางส่วนจากการลงพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสำรวจกายภาพของพื้นที่กรณีศึกษา แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจากกรณีศึกษา และแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพของกรณีศึกษา จากการสำรวจกายภาพและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยวจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าว จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.7 การแปรผลข้อมูล

มีเกณฑ์ในการแปรผลระดับการให้ความสำคัญของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยระดับจะมีช่วงห่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น 3-5) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับช่วงห่าง} &= \text{ค่าพิสัย} / \text{จำนวนช่วงคะแนน} \\ &= (7-1) / 7 \\ &= 0.86 \end{aligned}$$

ดังนั้นแต่ละระดับการให้ความสำคัญจะมีช่วงห่าง 0.86 โดยเริ่มจากค่าระดับการให้ความสำคัญต่ำสุด คือ 1 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการให้ความสำคัญ
6.17 – 7.02	ให้ความสำคัญมากที่สุด
5.31 – 6.16	ให้ความสำคัญมาก
4.45 – 5.30	ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก
3.59 – 4.44	ให้ความสำคัญปานกลาง
2.73 – 3.58	ให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย
1.87 – 2.72	ให้ความสำคัญน้อย
1.00 – 1.86	ให้ความสำคัญน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหาทำเลที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยว สามารถกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 4 ด้าน ดังนี้

4.1.1 ลักษณะด้านกายภาพ

จากข้อกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้ง โดยลักษณะด้านกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1) ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว จากข้อกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม คือ ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และสถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหาทำเลที่ตั้ง

3) ลักษณะของการออกแบบ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรม วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม จากข้อกำหนดสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1.2 ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

จากข้อกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อลักษณะด้านกิจกรรม ได้ 3 ปัจจัย คือ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม

4.1.3 ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

จากข้อกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้ 3 ปัจจัย คือ 1) ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว 2) ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 3) ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

4.1.4 ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทำเลที่ตั้ง

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ปัจจัยการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ อุ๋อัน ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรัญ แสงพุ่ม ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิดา ธรรมณีวงศ์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมและชุมชนที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.2.1 ลักษณะด้านกายภาพ

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านกายภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 4 ประเด็น ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านลักษณะกายภาพ

ด้านกายภาพ	สมชาติ อู่อ้น (2553)	จรัญ แสงพุ่ม (2553)	สุวิดา ธรรมณวินทร์ (2553)
1. ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มีความสำคัญสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ดี เส้นทางไม่ซับซ้อน ลักษณะเส้นทางไม่จำเป็นต้องสะดวกสบาย เช่น ถนนลูกรัง	เส้นทางต้องไม่ไกลไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการเข้าถึง ถึงแม้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามมากแต่เข้าถึงยากก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ	มีความสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวต้องเข้าถึงง่าย และสะดวก เพื่อประหยัดเวลาและวางแผนการเดินทางได้
2. ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงอย่างไร	ที่ตั้งของสถานที่พักแรมนั้นไม่จำเป็นต้องเข้าถึงสถานที่พักแรมก่อน นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นขับบรรยากาศก่อนถึงสถานที่พักแรมได้ โดยสถานที่พักแรมส่วนใหญ่จะให้พักรวมกันกับเจ้าของบ้าน บางครั้งจึงเกิดปัญหา	สถานที่พักแรมและแหล่งท่องเที่ยวควรมีระยะใกล้กัน อาจเดินทางกันได้ การจัด lay out ควรถึงสถานที่พักแรมก่อนเนื่องจากมีสัมภาระต่าง ๆ ส่วนปัญหาเรื่องความจอบรรยากาศนั้นสามารถแก้ไขด้วยการออกแบบและวางผังที่ดี	แหล่งท่องเที่ยวสามารถให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศการท่องเที่ยว ทั้งบริบทบรรยากาศ วิถีชีวิต ก่อน จึงจะสามารถกำหนดสถานที่พักแรม และการตัดสินใจเข้าพักรวมสำหรับนักท่องเที่ยวได้
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มีความสำคัญมากที่สุด ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณและสัตว์ต่าง ๆ และต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และระยะเวลาการท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้นได้	แหล่งธรรมชาติสำคัญที่การสัมผัสบรรยากาศและการนำเสนอควบคู่กับชุมชนนั้น ๆ เช่น คนกับน้ำ คนกับป่า
4. การใช้วัสดุในการก่อสร้างรูปแบบสถาปัตยกรรม และองค์ประกอบภายนอกสถานที่พักแรม	มีความสำคัญ ความเป็นพื้นถิ่น การใช้วัสดุท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องใช้วัสดุที่ถาวรแต่ต้องมีความคงทน	สถาปัตยกรรมต้องมีความเป็นพื้นถิ่นแสดงถึงคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ	มีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งในการบอกอัตลักษณ์ของพื้นที่ และต้องสอดคล้องต่อองค์ประกอบในการท่องเที่ยวทั้งหมด

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.1 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกายภาพ ดังต่อไปนี้

1) การเข้าถึงพื้นที่ต้องสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ดี ลักษณะเส้นทางไม่ควรมีความซับซ้อนมากเกินไป หมายถึง เส้นทาง และการเข้าถึงสามารถเข้าใจได้ง่าย ระยะของเส้นทางไม่ไกลเกินไป ประกอบกับความซับซ้อนเส้นทางรวมถึงระยะเวลาการเดินทางซึ่งสัมพันธ์กับระยะเวลาการท่องเที่ยว เช่น ถ้าระยะเวลาการท่องเที่ยวน้อย ระยะเวลาการเดินทาง จึงควรน้อยลงด้วย ซึ่งตรงตามทฤษฎีการทำเลที่ตั้ง และลักษณะพื้นผิวของเส้นทางไม่จำเป็นต้องสะดวกสบาย เช่น ถนนไม่จำเป็นต้องเรียบตลอดระยะทาง ซึ่งจะประกอบกับความซับซ้อนของเส้นทาง และระยะทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2) ลักษณะของที่ตั้งของสถานที่พักผ่อน ไม่จำเป็นต้องเข้าถึงสถานที่พักผ่อนก่อนสามารถให้นักท่องเที่ยวสัมผัสบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งบริบท บรรยากาศ และวิถีชีวิตก่อนเข้าถึงสถานที่พักผ่อนได้ สถานที่พักผ่อนกับแหล่งท่องเที่ยวควรมีระยะใกล้เคียงกัน เช่น อาจเดินทางกันได้ แต่ไม่จำเป็นต้องสะดวกมาก หมายถึง ลักษณะพื้นผิวของการเชื่อมต่อระหว่างสถานที่พักผ่อนกับแหล่งท่องเที่ยว

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาตินั้น สำคัญที่การสัมผัสบรรยากาศ การนำเสนอควบคู่กับชุมชนนั้น ๆ ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณและสัตว์ต่าง ๆ และการท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติน้อยที่สุด

4) รูปแบบสถาปัตยกรรม การใช้วัสดุในการก่อสร้าง และองค์ประกอบภายนอกสถานที่พักผ่อน สถาปัตยกรรมต้องมีความเป็นพื้นถิ่นแสดงถึงคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการบ่งบอกถึงอัตตลักษณ์ของพื้นที่ และต้องสอดคล้องต่อองค์ประกอบในการท่องเที่ยวทั้งหมด

จากการวิเคราะห์ด้านลักษณะกายภาพของพื้นที่นั้น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติแหล่งธรรมชาติมาก โดยสอดคล้องกับลักษณะการเข้าถึงสถานที่ตั้งของที่พัก และรูปแบบของสถาปัตยกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกัน

4.2.2 ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 4 ประเด็น ตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว	สมชาติ อุอิน (2553)	จรัญ แสงพุ่ม (2553)	สุวิดา ธรรมณีนวงศ์ (2553)
1. การให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สำคัญมากต่อระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศสามารถรักษาระบบนิเวศของแหล่งธรรมชาติได้	การให้ความรู้สิ่งแวดล้อมนั้นสำคัญต่อการรักษาระบบนิเวศ ต้องควบคู่กับชุมชนต้องสัมพันธ์และต่อเนื่องกันถึงมีความหมาย	สำคัญด้านภูมินิเวศ การให้ความสำคัญกับธรรมชาติและความสัมพันธ์กับด้านวัฒนธรรม
2. การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สำคัญมาก นิเวศวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งและก่อให้เกิดระบบนิเวศสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและภูมิปัญญาต่าง ๆ	วัฒนธรรมและความเป็นมาของชุมชนต่อเนื่องกับสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศจึงทำให้เกิดภูมิปัญญาขึ้น	มีความสำคัญนำเสนอต่อนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อธรรมชาติ สื่อถึงความแปลกพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว
3. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มีความจำเป็นน้อย โดยกิจกรรมนั้น สำคัญที่ภูมิปัญญาต่าง ๆ แต่ไม่ใช่ว่ามีจำนวนกิจกรรมที่น้อยเกินไป	สำคัญรองจากการให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ชุมชนและวัฒนธรรม แต่ต้องเพิ่มความหลากหลาย เช่น กิจกรรมสำหรับเด็ก เพื่อแยกกิจกรรมของกลุ่มการรับรู้ข้อมูล	กิจกรรมต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตต่าง ๆ มองภาพรวมของวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายตามฤดูกาลซึ่งส่งผลต่อแหล่งธรรมชาติ
4. ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว(การจัดโปรแกรมนำเที่ยว)ที่มีความสำคัญต่อสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สำคัญในความสัมพันธ์ของกิจกรรม สามารถทำเป็นฐานความรู้ย่อย ๆ การเชื่อมต่อของกิจกรรมและวิธีการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ	ความต่อเนื่องของกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดกลุ่มการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ	กิจกรรมต้องสอดคล้องต่อเนื่องตามความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน ความหลากหลายตามฤดูกาลจะส่งผลต่อการจัดการนำเที่ยว

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.2 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เพื่อความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถรักษาระบบนิเวศของแหล่งธรรมชาติได้ การนำเสนอต้องควบคู่กับวัฒนธรรมชุมชนต่าง ๆ ต้องสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน ซึ่งตรงตามเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากแหล่งธรรมชาติ และวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นก่อให้เกิดภูมิปัญญาต่าง ๆ ดังนั้น แหล่งธรรมชาติจึงมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2) การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม นิเวศวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่ง และก่อให้เกิดระบบนิเวศ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องต่อธรรมชาติ และภูมิปัญญาต่าง ๆ สื่อถึงความโดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ตามเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น ไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายเกินไป เนื่องจากกิจกรรมที่มีความหลากหลายมากส่งผลต่อระยะเวลาในการท่องเที่ยว ดังนั้น กิจกรรมที่มีความหลากหลายมากจึงไม่สามารถนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวได้และขาดการชี้เฉพาะถึงความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตต่าง ๆ มองภาพรวมของวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายตามฤดูกาลซึ่งส่งผลต่อแหล่งธรรมชาติ อาจต้องเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรม เช่น กิจกรรมสำหรับเด็ก เพื่อแยกกิจกรรมของกลุ่มการรับรู้ข้อมูล

4) ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการจัดการนำเที่ยวนั้น สำคัญในความสัมพันธ์ของแต่ละกิจกรรม สามารถทำเป็นฐานความรู้ย่อย ๆ การเชื่อมต่อของกิจกรรมและนำเสนอวิธีการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมต้องสอดคล้องต่อเนื่องตามความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน ความหลากหลายตามฤดูกาลนั้น ส่งผลต่อการจัดการนำเที่ยว

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกิจกรรม โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ ความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม เพื่อสื่อถึงความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายเกินไป ซึ่งเกี่ยวเนื่องต่อระยะเวลาในการท่องเที่ยวด้วย และกิจกรรมต้องสอดคล้องต่อเนื่องตามความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน

4.2.3 ลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 3 ประเด็น ตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง

ด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง	สมชาติ คู่อ้น (2553)	จรรย์ แสงพุ่ม (2553)	สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ (2553)
1.ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไร	มีความสำคัญมาก ผู้นำของชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่สนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและต้องกระจายรายได้ต่อชุมชนอย่างเป็นธรรม	ชุมชนต้องมีส่วนร่วมและต้องมืองค์กรที่ดูแลถึงภาพรวมของชุมชนและชุมชนที่ไม่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวต้องมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ	สำคัญมาก ชุมชนต้องมีการจัดการการท่องเที่ยว เมื่อมีความเห็นที่ไม่ตรงกันจะต้องมีการจัดการเพื่อมีความเข้าใจที่ตรงกัน จึงจะมีการกำเนิดการท่องเที่ยวขึ้น
2.การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไร	ชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ ในแต่ละกิจกรรม	สำคัญมาก เพื่อแสดงถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนจะมีความเข้าใจต่อพื้นที่แหล่งธรรมชาติและความสัมพันธ์ของกิจกรรมมากที่สุด	มีความสำคัญ ชุมชนท้องถิ่นต้องทำความเข้าใจกิจกรรมต่างๆ และทำความเข้าใจภายในชุมชนถึงการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นบ้าง
3.การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสถาปัตยกรรมโดยชุมชน	จำเป็นต้องมีส่วนร่วม ต้องจัดว่าส่วนไหนที่ต้องจัดกิจกรรม ต้องจัดการสภาพแวดล้อมอย่างไร	ชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการต่าง ๆ และต้องเสริมความรู้เพื่อให้มีความเข้าใจต่อระบบนิเวศ	มีความสำคัญแต่ไม่ทั้งหมด ต้องมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การตัดสินใจต่าง ๆ อยู่ที่ชุมชนท้องถิ่น

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.3 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญมาก ผู้นำของชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่สนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องกระจายรายได้ต่อชุมชนอย่างเป็นธรรม ชุมชนต้องมีการจัดการการท่องเที่ยว เมื่อมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน จะต้องมีการจัดการเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงจะมีการกำหนดการท่องเที่ยวขึ้น โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

2) การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ ในแต่ละกิจกรรมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนจะต้องมีความเข้าใจต่อพื้นที่แหล่งธรรมชาติและความสัมพันธ์ของกิจกรรม ชุมชนท้องถิ่นจึงจัดขอบเขตการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมต่าง ๆ

3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสถาปัตยกรรมโดยชุมชนนั้น ชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการต่าง ๆ และต้องเสริมความรู้เพื่อให้มีความเข้าใจต่อระบบนิเวศ โดยมีความหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องในการให้ความรู้ แต่การตัดสินใจต่าง ๆ อยู่ที่ชุมชนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้นำของชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่สนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ และชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ

4.2.4 ลักษณะด้านนักท่องเที่ยว

ลักษณะด้านนักท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านนักท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 3 ประเด็น ตามตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านความต้องการของนักท่องเที่ยว

ลักษณะด้าน นักท่องเที่ยว	สมชาติ คู่อิน (2553)	จรัญ แสงพุ่ม (2553)	สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ (2553)
1. กายภาพของพื้นที่ นั้นส่งผลต่อ นักท่องเที่ยว อย่างไร	ส่งผลมากต่อ นักท่องเที่ยวมาก มี ลักษณะทางกายภาพที่ แปลกใหม่ ส่งผลให้มี ความดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว	เป็นด้านที่สำคัญที่สุดในการ ดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจาก การตัดสินใจผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นด้านกายภาพ ของพื้นที่นั้น ๆ	กายภาพของพื้นที่ที่มี ความสำคัญเท่าเทียมกับ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชน เนื่องจากมี ความสัมพันธ์กัน
2. ด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยวนั้นส่งผล ต่อนักท่องเที่ยวมาก น้อยเพียงใด อย่างไร	กิจกรรมที่มีความเป็น เอกลักษณ์ของพื้นที่ แสดงถึงภูมิปัญญาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่นที่ นำเสนอต่อนักท่องเที่ยว	ส่งผลต่อเนื่องจากลักษณะ ด้านกายภาพที่มีต่อกิจกรรม นั้น	กิจกรรมการท่องเที่ยวมี ความสำคัญในการเป็น ตัวเชื่อมในการนำเสนอด้าน กายภาพและชุมชนต่อ นักท่องเที่ยว
3. การมีส่วนร่วมของ ชุมชนท้องถิ่นนั้น ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว มากน้อยเพียงใด	เป็นปัจจัยที่สำคัญและจะ ส่งผลต่อการท่องเที่ยวซ้ำ (re-visit)	ส่งผลต่อเนื่องถึงการจัดการ กิจกรรมการท่องเที่ยว	มีความสำคัญมากที่สุด มี มิติต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึง เช่น ประวัติความเป็นมาของ พื้นที่นั้นในทุก ๆ ด้าน

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.4 สามารถวิเคราะห์ถึงด้านความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1) กายภาพของพื้นที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวอย่างมาก ซึ่งลักษณะทางกายภาพที่แปลกใหม่ ส่งผลให้มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เนื่องจากการตัดสินใจผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นด้านกายภาพของพื้นที่นั้น ๆ โดยกายภาพของพื้นที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและชุมชน เนื่องจากมีความสัมพันธ์กัน

2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น ส่งผลต่อเนื่องจากลักษณะด้านกายภาพที่มีต่อกิจกรรมนั้น กิจกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ แสดงถึงภูมิปัญญาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่นที่นำเสนอต่อนักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการเป็นตัวเชื่อมในการนำเสนอด้านกายภาพและชุมชนต่อนักท่องเที่ยว

3) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญ และจะส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ชุมชนท้องถิ่นมีมิติต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงประวัติความเป็นมาของพื้นที่นั้น ในทุก ๆ ด้าน

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านนักท่องเที่ยว โดยกายภาพของพื้นที่ส่งผลมากต่อนักท่องเที่ยวมาก มีลักษณะทางกายภาพที่แปลกใหม่ กิจกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ส่งผลให้มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญ และจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

4.2.5 ลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 2 ประเด็น ตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านความถี่ในการใช้งาน

ด้านความถี่ในการใช้งาน	สมชาติ อุอิน (2553)	จรัญ แสงพุ่ม (2553)	สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ (2553)
1. จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัด และความถี่ในการใช้งาน จำนวนที่พักแรมในฤดูท่องเที่ยว	สามารถเป็นปัจจัยชี้วัดได้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อรายได้ที่มีผลต่อความพึงพอใจของชุมชนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในฤดูท่องเที่ยวตามวันหยุดต่าง ๆ	สามารถเป็นปัจจัยชี้วัดได้ มีความค้อยเป็นค้อยไปในการพัฒนาของแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว มีผลต่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน จำนวนที่พักแรมในฤดูท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับการส่งเสริมด้านการตลาดด้วย	สามารถเป็นปัจจัยชี้วัดได้ แต่มีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความหลากหลาย และสัดส่วนของแต่ละด้านของการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน
2. ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญคืออะไร	ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่จะมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด	สถานที่ท่องเที่ยวที่ที่มีความดั้งเดิม ทำให้เพิ่มมูลค่าในแหล่งท่องเที่ยว เปรียบเสมือนผู้หญิงสวยมอขนาน ๆ ก็เบื่อ ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่คุณค่าของผู้หญิงคนนั้น ซึ่งหมายถึง ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่มีความสำคัญมากที่สุด มีมิติต่างๆที่บ่งบอกถึง ประวัติความเป็นมาของพื้นที่นั้น แสดงถึงบรรยากาศต่างๆ ก่อนถึงความต้องการการพักแรม

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.5 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน ดังต่อไปนี้

1) อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความถี่ในการใช้งานพื้นที่ สามารถเป็นปัจจัยชี้วัดได้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ต่อชุมชนท้องถิ่นและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว

2) ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญที่สุด คือ ความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีมิติต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึง ประวัติความเป็นมาของพื้นที่นั้น แสดงถึงบรรยากาศต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญที่สุด คือ ความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์โดยอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความถี่ในการใช้งานพื้นที่ สามารถเป็นปัจจัยชี้วัดได้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ต่อชุมชนท้องถิ่นและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว

4.3 พื้นที่และกรณีศึกษา

จากการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความจำเป็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ถูกทิศทาง และเหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกรณีศึกษา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และมีเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งประสบความสำเร็จในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตั้งแต่ปี 2549-2551 2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มนำเที่ยวโดยชุมชน 3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีลักษณะกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน และ 4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยว จำนวน 3 กรณีศึกษา ดังนี้

4.3.1 บ้านทะเลนอก ตำบลกำพวน อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

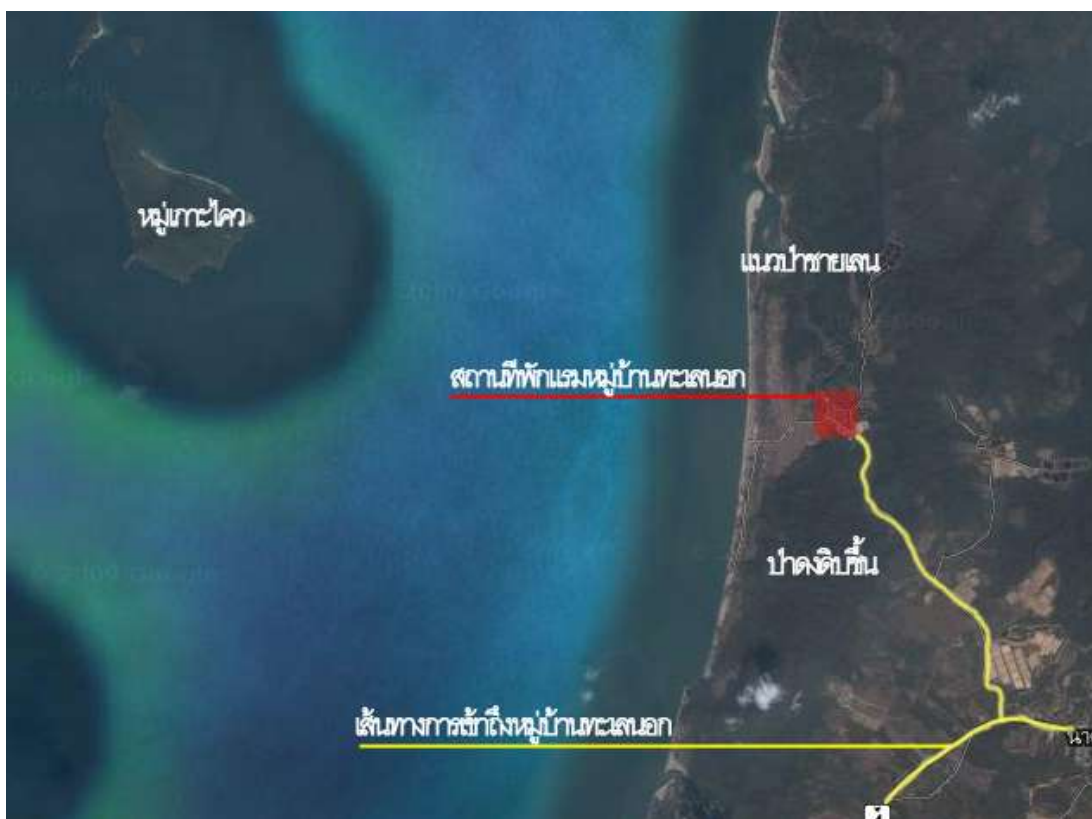
จากแบบสำรวจด้านกายภาพโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ลักษณะเส้นทางและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงจากตัวเมืองจังหวัดระนอง 95 กิโลเมตร ห่างจากเส้นทางหลวงสาย 4 และกิ่งอำเภอสุขสำราญ เป็นระยะทาง 5

กิโลเมตร สภาพเส้นทางถนนคอนกรีตตลอดระยะทาง และตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านทะเลนอกมีทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ ป่าโกงกางซึ่งเป็นป่าชายเลน ป่าดงดิบชื้น แนวปะการังเกาะไคว แสดงดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1

เส้นทาง การเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวหมู่บ้านทะเลนอก

ที่มา: Google Inc., 2553. (ดัดแปลง)

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรมและรูปแบบของสถานที่พักแรม โดยรูปแบบสถานที่พักแรม เป็นสถานที่พักแรมร่วมกับคนในชุมชนโดยคัดเลือกบ้านที่มีความพร้อมในเรื่องของการแบ่งพื้นที่การใช้งานที่พักอาศัยที่ดี และที่พักอาศัยมีความสะอาด โดยการคัดเลือกของชุมชนจะไม่นับด้านลักษณะสถาปัตยกรรม และวัสดุที่เป็นพื้นดิน แสดงดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2
รูปแบบสถานที่พักผ่อนหมู่บ้านทะเลนอก

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2553.

4.3.2 หมู่บ้านคลองเรือ ตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

จากแบบสำรวจด้านกายภาพโดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ

1) ลักษณะเส้นทางและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงหมู่บ้านคลองเรือ โดยห่างจากตัวเมืองจังหวัดชุมพรเป็นระยะทาง 161 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองระนอง 47 กิโลเมตร ห่างจากเส้นทางหลวงสาย 4006 เป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร จากทางหลวงตลอดเส้นทางเป็นเส้นทางขึ้นเขา สภาพเส้นทางเป็นถนนคอนกรีตสลักับดินลูกรัง ขึ้นอยู่กับสภาพความลาดชันของเส้นทาง และตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยชุมชนหมู่บ้านคลองเรือมีทรัพยากรการท่องเที่ยวคือ ป่าดงดิบชื้นซึ่งประกอบด้วยน้ำตกและลำธาร เหมือนแร่เก่า น้ำตก ลำธาร สวนกาแฟ สวนผลไม้ แสดงดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3

เส้นทางการเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวหมู่บ้านคลองเรือ

ที่มา: Google Inc., 2553. (ดัดแปลง)

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรมและรูปแบบของสถานที่พักแรม เป็นสถานที่พักแรมภายในชุมชน มีการคัดเลือกโดยกลุ่มท่องเที่ยวให้มีการแบ่งพื้นที่การใช้สอยของที่พักอาศัยที่ดี และที่พักอาศัยมีความสะอาด โดยส่วนใหญ่วัสดุในการก่อสร้างสถานที่พักแรมจะเป็นวัสดุพื้นถิ่นโดยแปรรูปจากธรรมชาติ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ลำบาก ยากต่อการขนส่งวัสดุก่อสร้างจากแหล่งต่าง ๆ แสดงดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4
รูปแบบสถานที่พักผ่อนหมู่บ้านคลองเรือ

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2553.

4.3.3 ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากแบบสำรวจด้านกายภาพโดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ

1) ลักษณะเส้นทางและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงห่างจากตัวเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นระยะทาง 10 กิโลเมตร ห่างจากเส้นทางหลวงสาย 417 เป็นระยะทาง 14 กิโลเมตร สภาพเส้นทางเป็นถนนคอนกรีตตลอดเส้นทาง และตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว คือ ระบบนิเวศป่าชายเลน การเดินทางใช้รถยนต์ในการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่ในตำบลลีเล็ดมีขนาดใหญ่และมีถึง 9 หมู่บ้าน โดยชุมชนมีจำนวน 975 ครัวเรือน และเข้าร่วมเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 15 ครัวเรือน

กิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ไกลจากสถานที่พักผ่อน จึงต้องใช้รถยนต์ในการเข้าถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ แสดงดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5

เส้นทางการเข้าถึงและตำแหน่งทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว

ที่มา: Google Inc., 2553. (ดัดแปลง)

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักผ่อน และรูปแบบของสถานที่พักผ่อน โดยสถานที่พักผ่อนอยู่ภายในชุมชน มีการคัดเลือกโดยกลุ่มท่องเที่ยวให้มีการแบ่งพื้นที่การใช้สอยของที่พักอาศัยที่ดี ที่พักอาศัยมีความสะอาด มีภูมิทัศน์ที่ดี และชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนใหญ่วัสดุในการก่อสร้างสถานที่พักผ่อนจะเป็นวัสดุจากแหล่งต่าง ๆ เนื่องจากการขนส่งที่เข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากมีระยะทางห่างจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานีเพียง 10 กิโลเมตร และมีลักษณะเส้นทางเป็นคอนกรีตตลอดระยะทาง แสดงดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6
รูปแบบสถานที่พักผ่อนชุมชนลีเล็ดน้ำเขียว

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2553.

4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากกลุ่มผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 คน คือ มนูญ พริ้มอุดม แกนนำกลุ่มนำเที่ยวหมู่บ้านคลองเรือ, ประเสริฐ ชัญจกรณ์ กำนันและแกนนำกลุ่มชุมชนลีเล็ดน้ำเขียวเพื่อการอนุรักษ์ และดร.ณิ ภัคดี ฝ่ายประสานงานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทะเลนอก สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.4.1 ลักษณะด้านกายภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านกายภาพได้ 5 ประเด็น ตามตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมด้านกายภาพ

ลักษณะด้าน กายภาพ	ดรุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มณูญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชัญญุกรณ์ (2553)ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว
1. ลักษณะการ เข้าถึงพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยว และ สถานที่พักแรม มีวิธี ใดบ้าง มีการจัดการ อย่างไร	การเข้าถึงจากตัวเมือง จังหวัดระนอง 95 กิโลเมตร ห่างจากเส้นทางหลวงสาย 4 และกิ่งอำเภอสุขสำราญ เป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร สภาพเส้นทางถนนคอน- กรีตตลอดระยะทาง	การเข้าถึงห่างจากตัวเมือง จังหวัดชุมพรเป็นระยะทาง 161 กิโลเมตร ห่างจากตัว เมืองระนอง 47 กิโลเมตร ห่างจากเส้นทางหลวงสาย 4006 เป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร จากทางหลวง ตลอดเส้นทางเป็นเส้นทาง ขึ้นเขา สภาพเส้นทางเป็น ถนนคอนกรีตสลับกับดิน ลูกรัง ขึ้นอยู่กับสภาพความ ลาดชันของเส้นทาง	การเข้าถึงห่างจากตัวเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นระยะ ทาง 10 กิโลเมตร ห่างจาก เส้นทางหลวงสาย 417 เป็น ระยะทาง 14 กิโลเมตร สภาพ เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต ตลอดเส้นทาง
2. ลักษณะที่ตั้งของ สถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศน์ มี ความสัมพันธ์ต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชน ท้องถิ่นอย่างไร	สถานที่พักแรมอยู่ใน ชุมชน โดยอยู่ร่วมกับ ชาวบ้านและบางส่วนของ กิจกรรมการท่องเที่ยวจะ กระจายตัวตามบ้านภายใน ชุมชน เช่น การทำสบู์ ทำ ผ้าบาติก เย็บจาก ลอกใบ ยาสูบ โดยชุมชนมีจำนวน ประชากร 67 ครัวเรือน และเข้าร่วมเป็นสถานที่ พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 15 ครัวเรือน	สถานที่พักแรมอยู่ใน ชุมชน โดยชุมชนมีจำนวน ประชากร 80 ครัวเรือน และ เข้าร่วมเป็นสถานที่พักแรม สำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 20 ครัวเรือน และกิจกรรม การท่องเที่ยวอยู่ใกล้กับ สถานที่พักแรม	สถานที่พักแรมอยู่ในชุมชน แต่ใช้รถยนต์ในการเข้าถึง กิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่ ในตำบลลีเล็ดมีขนาดใหญ่และ มีถึง 9 หมู่บ้าน โดยชุมชนมี จำนวน 975 ครัวเรือน และเข้า ร่วมเป็นสถานที่พักแรมสำหรับ นักท่องเที่ยวจำนวน 15 ครัว- เรือน กิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ ไกลจากสถานที่พักแรม จึงต้อง ใช้รถยนต์ในการเข้าถึงกิจกรรม การท่องเที่ยวต่างๆ

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลักษณะด้าน กายภาพ	กรณี ภูเก็ต (2553) บ้านทะเลนอก	มัญญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชัญญุกรณ์ (2553)ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว
3. ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวและแหล่ง ธรรมชาติสำหรับ การท่องเที่ยว มี อะไรบ้าง มีการ นำเสนอต่อ นักท่องเที่ยวอย่างไร	ป่าโกงกาง ป่าดงดิบชื้น ปะการังเกาะไคว นำเสนอ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต บริษัท นำเที่ยว และการบอกต่อ ของนักท่องเที่ยว	ป่าดงดิบชื้น เหมือนแร่เก่า น้ำตก ลำธาร สวนกาแฟ สวนผลไม้ นำเสนอผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ต และการบอก ต่อของนักท่องเที่ยว	ป่าชายเลน นำเสนอผ่าน สื่ออินเทอร์เน็ต และการ บอกต่อของนักท่องเที่ยว และจากรางวัลต่าง ๆ ที่ ได้รับ
4. รูปแบบสถาปัตยกรรม ของที่พักแรม การใช้วัสดุในการ ก่อสร้างองค์ประกอบ ภายนอกสถานที่พัก แรมมีแนวคิดอย่างไร	รูปแบบสถานที่พักแรม เป็น สถานที่พักแรมร่วมกับคน ในชุมชนโดยคัดเลือกบ้านที่ มีความพร้อมในเรื่องของ ความเป็นสัดส่วนในการจัด พื้นที่ภายในบ้าน ความ สะอาด ไม่เน้นวัสดุที่เป็น พื้นถิ่น	รูปแบบสถานที่พักแรม เป็น สถานที่พักแรมภายใน ชุมชน มีการคัดเลือกโดย กลุ่มท่องเที่ยวให้มีความ สะอาด และมีพื้นที่เป็น สัดส่วน วัสดุในการก่อสร้าง เป็นวัสดุพื้นถิ่นโดยแปรรูป จากธรรมชาติ เนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ลำบาก	รูปแบบสถานที่พักแรม เป็น สถานที่พักแรมภายใน ชุมชน มีเกณฑ์ในการ คัดเลือกคือ มีความสะอาด ดูแลความสะอาดเป็น ตัวอย่างให้ชุมชน มีพื้นที่ เป็นสัดส่วน มีภูมิทัศน์ที่ดี และเจ้าของบ้านมีอัธยาศัย ดี มีความรู้แนะนำเสนอ นักท่องเที่ยว
5. ความปลอดภัย ของแหล่งธรรมชาติ ในการท่องเที่ยวเป็น อย่างไร	มีมัคคุเทศก์ชุมชนในแต่ละ กิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งมี ความชำนาญในพื้นที่เตรียม อุปกรณ์ช่วยเหลือต่าง ๆ ทุกครั้งที่ประกอบกิจกรรม มีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การบริการ การช่วยเหลือใน ภัยต่าง ๆ และมีสัญญาณ เตือนภัยพิบัติต่าง ๆ	ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเช่น เดินป่า ล่องแพ ค้างคินใน ป่า จะมีมัคคุเทศก์ชุมชน อย่างน้อย 2 คนขึ้นไป เพื่อ ป้องกันข้อผิดพลาดและ เตรียมอุปกรณ์ช่วยเหลือ ต่าง ๆ ทุกครั้ง	กิจกรรมท่องเที่ยวภายในป่า ชายเลนมีการเตรียมเครื่อง ชูชีพสำหรับนักท่องเที่ยว และมีมัคคุเทศก์ 2 คนต่อ เรือ 1 ลำ เพื่อป้องกัน ข้อผิดพลาด

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.6 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกายภาพ ดังต่อไปนี้

1) ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อน โดยวิธีการเข้าถึงพื้นที่ทั้ง 3 กรณีศึกษา มีลักษณะการเข้าถึงที่คล้ายคลึงกัน คือ การเดินทางโดยรถยนต์ แต่มีความสะดวกที่แตกต่างกัน โดยระยะทางชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวมีระยะทางที่ใกล้ และลักษณะเส้นทางที่ดีที่สุด ซึ่งมีระยะทางห่างจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานี 10 กิโลเมตร โดยเป็นถนนคอนกรีตตลอดระยะทาง

2) ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น โดยลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักผ่อนอยู่ภายในชุมชนทั้ง 3 กรณีศึกษา โดยชุมชนบ้านทะเลนอก มีจำนวนประชากร 67 ครัวเรือน และเข้าร่วมเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 15 ครัวเรือน ชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ มีจำนวนประชากร 80 ครัวเรือน และเข้าร่วมเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 20 ครัวเรือน และชุมชนลีเล็ดมีขนาดใหญ่และมีถึง 9 หมู่บ้าน โดยชุมชนมีจำนวน 975 ครัวเรือน และเข้าร่วมเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 15 ครัวเรือน โดยทั้ง 3 กรณีศึกษานั้นมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน แต่มีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวมีระยะทางระหว่างสถานที่พักผ่อนกับกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด โดยใช้รถยนต์ในการเชื่อมต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ และชุมชนหมู่บ้านทะเลนอกที่ใช้การเดินทางและการปั่นจักรยานในการเชื่อมต่อถึงกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านทะเลนอกนั้น มีทรัพยากรที่หลากหลาย คือ ภูเขาที่เป็นป่าดงดิบชื้น หมู่เกาะ แนวปะการัง และป่าโกงกางซึ่งเป็นป่าชายเลน ซึ่งมีความหลายหลายมากกว่า ชุมชนหมู่บ้านคลองเรือมีทรัพยากร คือ ป่าดงดิบชื้น และชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวมีทรัพยากร คือ ป่าชายเลน

4) รูปแบบสถาปัตยกรรมของที่พักแรม การใช้วัสดุในการก่อสร้าง องค์ประกอบภายนอกสถานที่พักผ่อน โดยทั้ง 3 กรณีศึกษานั้น ให้ความสำคัญในการคัดเลือกสถานที่พักผ่อน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ มีพื้นที่เป็นสัดส่วน มีภูมิทัศน์ที่ดี และเจ้าของบ้านมีอัธยาศัยดี มีความรู้ นำเสนอนักท่องเที่ยว การใช้วัสดุในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านทะเลนอกและชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวนั้น ให้ความสำคัญน้อยต่อการใช้วัสดุพื้นถิ่น เนื่องจากเทคโนโลยีในการขนส่งสินค้าที่มีมาตรฐานในปัจจุบัน ทำให้วัสดุที่มีเทคโนโลยีที่ดี มีความคงทน สามารถจัดหาได้ง่าย ซึ่งแตกต่างจากชุมชนหมู่บ้านคลองเรือที่มีการใช้วัสดุพื้นถิ่นภายในสถานที่พักผ่อนมากกว่า เนื่องจากการเข้าถึงที่มีความลำบากทำให้มีการจัดหาวัสดุพื้นถิ่นในการก่อสร้างจำนวนมาก

5) ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว โดยทั้ง 3 กรณีศึกษานั้น มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีมัคคุเทศก์ชุมชนซึ่งมีความชำนาญต่อพื้นที่ และมีการฝึกอบรมต่าง ๆ ซึ่งดูแลแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกายภาพจากผู้ประกอบการสถานที่พักแรม พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวนั้นมีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายจนถึงรูปแบบทรัพยากรธรรมชาติเชิงเดี่ยว คือ ป่าชายเลนและป่าดงดิบชื้น โดยลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ ที่ตั้งของสถานที่พักแรม และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว มีความเห็นที่สอดคล้องกัน แต่มีความเห็นที่แตกต่างกันในด้านของรูปแบบสถาปัตยกรรมของสถานที่พักแรม ซึ่งเป็นผลจากการเข้าถึงสถานที่พักแรมที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ความสะดวกในการขนส่งวัสดุก่อสร้างที่มีในปัจจุบันแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อมีการขนส่งที่สะดวกส่งผลให้การใช้วัสดุพื้นดินน้อยลง

4.4.2 ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ 4 ประเด็น ตามตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ดรณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนูญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชัญจกรณ์ (2553) ชุมชนลีเล็ดน้ำเขียว
1. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร	นำเสนอโดยชาวบ้านผู้ทำอาชีพนั้นๆ เช่นชาวประมง ฟ้าบาติก ทำไบจาก และมีการอบรมด้านเทคนิคต่าง ๆ เช่น การพูด การสื่อสาร การดูแลนักท่องเที่ยวเวลาดำน้ำ เป็นต้น	ให้ความรู้ที่นำเสนอโดยมัคคุเทศก์ชุมชนที่ชำนาญในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการดูแลรักษาป่า โดยกลุ่มท่องเที่ยวเป็นผู้คัดเลือกมัคคุเทศก์	มีการคัดเลือกคนในชุมชนเพื่อให้ความรู้นักท่องเที่ยว ซึ่งดูความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว	ดรุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนัญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชาญจรรย์ (2553) ชุมชนลีเล็ดน้ำทิพย์
2. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรมต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร	การเข้าพักแรมภายในชุมชน มีการคัดเลือกบ้านที่สื่อถึงความเป็นมา และวัฒนธรรมต่าง ๆ มีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การทำสมุนไพร สมุนไพร ผักบาคิก ขนมหอยไทย เย็บจากมุงหลังคา แต่งกายเป็นมุสลิมและสื่อถึงกฎข้อบังคับต่าง ๆ	เนื่องจากเป็นชุมชนที่รวมคนจากทั้ง 4 ภาค รวม 17 จังหวัด ซึ่งบุกเบิกหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2528 จึงสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชนได้อย่างชัดเจน ด้วยโครงการคนอยู่ป่ายัง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมคนอยู่กับป่าอย่างแท้จริง	นำเสนอโดยมัคคุเทศก์ชุมชน ซึ่งแบ่งกลุ่มหน้าที่เป็น 6 ส่วน คือ ฝ่ายติดต่อฝ่ายการเดินทาง ฝ่ายนำเที่ยว ฝ่ายกลุ่มอาชีพ ฝ่ายห้องพัก และฝ่ายกิจกรรม เช่น การพัฒนาการปลูกป่า การแสดงต่าง ๆ ซึ่งคัดเลือกโดยแกนนำกลุ่มนำเที่ยว
3. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อะไรบ้าง	ศึกษาวิถีชีวิตชาวมุสลิมหมู่บ้านชาวประมง การทำสมุนไพร ผักบาคิก ขนมหอยไทย เย็บจากมุงหลังคา การลากอวนหาปลา ล่องเรือศึกษาป่าโกงกาง เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ดำน้ำดูปะการัง ที่เกาะไคว และมีกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร คือ กิจกรรมปลูกป่าโกงกาง ป่าชายหาด พัฒนาโรงเรียนสถานที่ส่วนรวมในชุมชนท่าเรือ กิจกรรมต่างๆ ใช้ระยะทางไม่มากมีการเดินทางด้วยเท้าและการกิจกรรมปั่นจักรยานเพื่อเชื่อมต่อกิจกรรมต่าง ๆ	ศึกษาการสาธิตการร่อนแร่ดีบุกแบบดั้งเดิม ศึกษาวิธีการกรีดยางและรีดยาง ศึกษาการเก็บและตากกาแฟ เดินป่าศึกษาป่าดงดิบขึ้น ล่องแพและค้างคืนในป่า กิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่บริเวณหมู่บ้านจึงใช้การเดินทางเชื่อมต่อกิจกรรมต่าง ๆ	กิจกรรมวัฒนธรรมปลูกป่า ล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน การประมงพื้นบ้าน ชมหิ่งห้อย ชุมชนกลุ่มแปรรูปใบจาก กลุ่มแปรรูปภายในชุมชน มีอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ในชุมชนจึงใช้รถยนต์เพื่อเชื่อมต่อกิจกรรมต่างๆ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว	ครุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนุญ พร้อมอุดม (2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชัญญุกรณ์ (2553) ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว
4. มีการจัดการนำเที่ยว อย่างไร สัมพันธ์กันอย่างไร	จัดตามความต้องการของ นักท่องเที่ยวว่าต้องการการ ทำกิจกรรมประเภทใดบ้าง แต่บางกิจกรรมต้องทำตาม ระยะเวลาที่กำหนด จึงต้อง ทราบถึงความต้องการของ นักท่องเที่ยว เนื่องจากมี กิจกรรมที่หลากหลาย	มีการจัดโปรแกรมที่เน้ นอนขึ้นอยู่กับฤดูกาล ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นเรื่อง ของการเกษตรในฤดูที่ ผลไม่ออกผล ฤดูที่มี น้ำมาก ในการเดินป่า ล่องแพ และค้างแรม ในป่า	มีการจัดการโปรแกรมไว้ เป็นช่วงเวลาที่แน่นอน เพราะมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับเวลาน้ำขึ้นน้ำ ลงในกิจกรรมการศึกษา ป่าชายเลน

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.7 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1) มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ โดย 3 กรณีศึกษา มีการคัดเลือกคนในชุมชนเป็นมัคคุเทศก์ชุมชน เพื่อให้ความรู้นักท่องเที่ยวซึ่งดูความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก

2) มีการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม โดย 3 กรณีศึกษา สถานที่พักผ่อนอยู่ภายในชุมชน จึงมีการนำเสนอผ่านคนในชุมชน

3) กิจกรรมการท่องเที่ยว จากกรณีศึกษาทั้ง 3 มีความแตกต่างกัน โดย ชุมชนบ้านทะเลนอกมีกิจกรรมที่หลากหลาย คือกิจกรรมเดินป่าดงดิบชื้น ล่องเรือชมป่าชายเลน ป่าโกงกาง ดำน้ำทะเลที่เกาะ ซึ่งแตกต่างจากอีก 2 กรณีศึกษา ซึ่งหมู่บ้านคลองเรือ กิจกรรมการท่องเที่ยว คือ การเดินป่าดงดิบชื้น ล่องเรือจากน้ำตัก ซึ่งเป็นกิจกรรมภายในป่าดงดิบชื้น และชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อป่าชายเลนโดยตรง

4) การจัดการนำเที่ยว โดยชุมชนบ้านทะเลนอกจะมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนโปรแกรมการนำเที่ยวมากที่สุดเนื่องจากกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งชุมชนหมู่บ้านคลองเรือและชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวนั้นโปรแกรมนำเที่ยวจะขึ้นอยู่กับฤดูกาลเป็นสำคัญ

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวจากผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน พบว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม

มีความสอดคล้องกันโดยผ่านมัคคุเทศก์ชุมชน และคนในชุมชน แต่มีความแตกต่างกันด้านการจัดการนำเที่ยว ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามฤดูกาล

4.4.3 ลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้องได้ 3 ประเด็น ตามตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ด้านชุมชนท้องถิ่น	ดรุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนุญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชัยจรรย์ (2553) ชุมชนลีเล็ดน้ำเที่ยว
1.ชุมชนท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด	มีส่วนร่วมมาก โดยกลุ่มการท่องเที่ยวในสถานที่พักแรม กิจกรรมการท่องเที่ยว การนำเที่ยว และการดูแลนักท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มท่องเที่ยวก็ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนโดยใช้งบประมาณของกลุ่มท่องเที่ยว	มีส่วนร่วมมาก ซึ่งนอกจากกลุ่มท่องเที่ยวแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นภายในหมู่บ้าน เช่น ศูนย์การเรียนรู้คนอยู่ป่ายังธนาคาร ต้นไม้ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนช่วยในการท่องเที่ยวอย่างมาก	ชุมชนมีการแบ่งกลุ่มเป็นฝ่ายต่าง ๆ คือ กลุ่มท่องเที่ยว 6 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายติดต่อ ฝ่ายการเดินทาง ฝ่ายนำเที่ยว ฝ่ายกลุ่มอาชีพ ฝ่ายห้องพัก และฝ่ายกิจกรรม และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร 5 ฝ่าย ได้แก่ อาสาสมัครอนุรักษ์สัตว์น้ำ คณะกรรมการดูแลป่าชายเลน ราษฎรอาสาพิทักษ์ป่า กลุ่มประมงต้นแบบ และสภาเด็ก
2.การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง	ในทุกส่วนของกิจกรรม การนำเสนอการเสนอแนะในช่วงที่นักท่องเที่ยวศึกษาทำเองโดยมัคคุเทศก์ชุมชน	ในทุกส่วนของกิจกรรม การนำเสนอประวัติต่าง ๆ ตั้งแต่ความเป็นมาของหมู่บ้านและองค์ประกอบต่าง ๆ ในกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ชุมชน	นำเสนอโดยชุมชนในทุกส่วน ทั้งการนำเที่ยวป่าชายเลนและวัฒนธรรมต่าง ๆ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านชุมชนท้องถิ่น	ครุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนูญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชาญจรรย์ (2553)ชุมชนลีเล็ดน้ำ เทียว
3. ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นอย่างไร	มีการประชุมเพื่อพัฒนาแหล่งธรรมชาติ พัฒนาเส้นทาง และมีกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น การปลูกป่า มีการลดใช้งานสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขยะ และสนับสนุนเยาวชนในการอนุรักษ์และนำกลับมาใช้ใหม่	โดยจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวร่วมเดินป่าเพื่อดูแลป่าเป็นเพื่อนชาวบ้าน ดังนั้นกลุ่มท่องเที่ยวจึงปฏิเสธนักท่องเที่ยวที่มาจากกว่า 20 คนขึ้นไป เนื่องจากการดูแลจะไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจทำลายจุดเปราะบางในแหล่งธรรมชาติได้	โดยมีกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร 5 ฝ่าย ได้แก่ อาสาสมัครอนุรักษ์สัตว์น้ำ คณะกรรมการดูแลป่าชายเลน ราษฎรอาสาพิทักษ์ป่า กลุ่มประมงต้นแบบ และสภาเด็ก

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.8 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) ชุมชนท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้ง 3 กรณีศึกษานั้น เป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ส่วนของการท่องเที่ยว และส่วนของชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว ก็มีความเข้าใจตรงกันในการท่องเที่ยว

2) การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรม โดยทั้ง 3 กรณีศึกษานั้น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุก ๆ ส่วน ตั้งแต่การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการนำเที่ยว และการนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ชุมชน

3) ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรม โดยการจัดการท่องเที่ยวของทั้ง 3 กรณีศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์หลักในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ของชุมชนจึงมีส่วนร่วมอย่างมาก ทั้งชุมชนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจากผู้ประกอบการสถานที่พักแรม พบว่า ชุมชนท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรม และชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีความเห็นที่สอดคล้องกันโดยชุมชนมีส่วนร่วมในทุกส่วน

4.4.4 ลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะด้านความถี่ในการใช้งานได้ 2 ประเด็น ตามตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมด้านความถี่ในการใช้งาน

ด้านความถี่ในการใช้งาน	ดร.ณิ ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนุญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชาญจรรย์ (2553)ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยว
1.จำนวนนักท่องเที่ยว และความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวและความถี่ในการท่องเที่ยว ประมาณ 35 ครั้งต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2552 มี 350 คน สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 50 คนต่อวัน แต่มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ไม่ได้เข้าพักแรมเนื่องจากมาเพื่อการศึกษาดูงาน	จำนวนของนักท่องเที่ยวและความถี่ในการท่องเที่ยว ประมาณ 40 ครั้งต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2552 มี 1,153 คน สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 20 คนต่อวัน เนื่องจากความสามารถในการจัดการในกิจกรรมเดินป่า และล่องแพมีน้อยยกเว้น นักท่องเที่ยวที่มาเพื่อการศึกษาดูงานสามารถรองรับได้มากเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องต่อทรัพยากร ธรรมชาติ น้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ	จำนวนนักท่องเที่ยวและความถี่ในการท่องเที่ยว 100 ครั้งต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2552 มี 2,500 คน พักแรม 500 คน สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 50 คนต่อวัน แต่มีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เข้าพักแรมเนื่องจากมาเพื่อการศึกษาดูงาน ประกอบกับการเข้าถึงที่มีความสะดวกใกล้ตัวเมือง
2. ความถี่ในการใช้งานต่อความสามารถในการรองรับ	70 เปอร์เซ็นต์ ของนักท่องเที่ยวที่พักแรม	200 เปอร์เซ็นต์ แต่ความถี่นี้รวมกับกิจกรรมที่สามารถรองรับได้มาก เช่น กิจกรรมสัมมนา วิชาการต่าง ๆ	200 เปอร์เซ็นต์ ความถี่นี้รวมกับนักท่องเที่ยวซึ่งไม่ได้เข้าพักแรม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านความถี่ ในการใช้งาน	ดรุณี ภัคดี (2553) บ้านทะเลนอก	มนัญ พร้อมอุดม(2553) หมู่บ้านคลองเรือ	ประเสริฐ ชาญจรรย์ (2553) ชุมชนลีเล็ดน้ำเทียว
3.ช่วงเวลาที่เป็นฤดูกาล ท่องเที่ยวคือช่วงใด มี ความแตกต่างกันในแต่ ละฤดูกาลอย่างไร	ท่องเที่ยวได้ตลอดปี เนื่องจากมีกิจกรรมที่ หลากหลาย	ในช่วงที่มีปริมาณน้ำ มากและช่วงฤดูผลไม้ ซึ่ง อยู่ในช่วงตั้งแต่เดือน มิถุนายนเป็นต้นไป	ท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้นฤดูน้ำ หลาก น้ำจะท่วมเส้นทางเดินรถที่ เข้าถึงกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งเป็นเวลาประมาณ 10 วันของ เดือนพฤศจิกายน ธันวาคม มกราคม และกุมภาพันธ์

หมายเหตุ: รวบรวมโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.9 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน ดังต่อไปนี้

1) จำนวนนักท่องเที่ยวและความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยความถี่ในการใช้งานแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 35-100 ครั้งต่อปี มีจำนวนนักท่องเที่ยว 350-2,500 คนต่อปี และมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่พักรวมอยู่ที่ 20-50 คนต่อวัน โดยความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติจะมีความแตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม

2) ร้อยละความถี่ในการใช้งานต่อความสามารถในการรองรับ พบว่า หมู่บ้านคลองเรือ และชุมชนลีเล็ดน้ำเทียวร้อยละความถี่ในการใช้งานต่อความสามารถในการรองรับที่เท่ากัน และมากกว่าหมู่บ้านทะเลนอก ซึ่งความถี่การใช้งานนี้ร่วมทุกกิจกรรม และนักท่องเที่ยวที่ไม่พักรวม

3) ช่วงเวลาที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านทะเลนอกจะมีการท่องเที่ยวได้ตลอดปีเนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลาย แตกต่างจากชุมชนหมู่บ้านคลองเรือและชุมชนลีเล็ดน้ำเทียว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวตามฤดูกาล

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านความถี่ในการใช้งาน จากผู้ประกอบการสถานที่พักรวม พบว่า ความถี่ในการใช้งานและการกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว นั้น มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละกิจกรรม และสอดคล้องต่อช่วงเวลาในการท่องเที่ยวตามฤดูกาล

4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มนักท่องเที่ยว

จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำข้อมูลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาสร้างแบบสอบถามนักท่องเที่ยว โดยจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการให้ความสำคัญปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.5.1 ลักษณะด้านกายภาพ

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการให้ความสำคัญปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะกายภาพได้ ตามตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10

ปัจจัยด้านลักษณะกายภาพที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรม
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว				
ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว	4	7	5.52	0.822
ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่ง ธรรมชาติ	4	7	5.42	0.987
ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว	1	7	5.34	1.327

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)
ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม				
สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	3	7	5.10	1.150
ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ใกล้ระบบขนส่งต่าง ๆ	1	7	4.88	1.458
สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ใน การให้บริการ เช่น วัตถุดิบของของฝาก ของที่ระลึกต่าง ๆ	2	7	4.77	1.309
ตั้งอยู่ใกล้แหล่งเที่ยวอื่น ๆ	1	7	4.66	1.148
ลักษณะของการออกแบบ				
สภาพแวดล้อมรอบสถานที่พักแรม	2	7	5.31	1.261
การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม	3	7	5.04	1.136
การออกแบบสถานที่พักแรมในความเป็นพื้นถิ่น	3	7	5.02	0.953
วัสดุในการก่อสร้างสถานที่พักแรมโดยวัสดุภายในท้องถิ่น	2	7	4.92	1.269
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม	1	7	4.90	1.227

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.10 จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกายภาพ พบว่า

ลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญที่สุด คือ ความโดดเด่นและ
ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว
และแหล่งธรรมชาติ และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว

ลักษณะด้านกายภาพของการออกแบบ มีความสำคัญรองลงมา คือ สภาพแวดล้อม
รอบสถานที่พักแรมมากที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว การออกแบบ
ภายนอกสถานที่พักแรม การออกแบบสถานที่พักแรมในความเป็นพื้นถิ่น วัสดุในการก่อสร้าง
สถานที่พักแรมโดยใช้วัสดุภายในท้องถิ่น และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม ซึ่ง
เป็นการให้ความสำคัญจากภายนอกเรียงลำดับความสำคัญถึงภายในสถานที่พักแรม

ลักษณะด้านกายภาพของที่ตั้งของสถานที่พักแรม คือ สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่ง
ท่องเที่ยวท้องถิ่น ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของ

สินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นการเรียงลำดับความสำคัญของลักษณะที่ตั้งสถานที่พักแรม

4.5.2 ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการให้ความสำคัญปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ตามตารางที่ 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.11

ปัจจัยด้านลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดสถานที่พักแรม
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	2	7	4.99	1.168
กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของ ชุมชนและวัฒนธรรม	2	7	4.91	1.393
กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและ ระบบนิเวศ	2	7	4.90	1.330
ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม การจัดโปรแกรมนำ เที่ยว	2	7	4.70	1.396

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.11 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ คือ ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งความหลากหลายของกิจกรรมนั้น มีส่วนในเรื่องของการแบ่งกลุ่มการรับรู้ของนักท่องเที่ยว เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มครอบครัว ซึ่งต้องการความหลากหลายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยปัจจัยรองลงมา คือ กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน และ

วัฒนธรรม กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และความต่อเนื่องของ แต่ละกิจกรรมในการจัดโปรแกรมนำเที่ยว ตามลำดับ

4.5.3 ลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการให้ความสำคัญปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะ ภายภาพได้ ตามตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.12

ปัจจัยด้านลักษณะชุมชนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดสถานที่พักแรม
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)
ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ความ เป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว	2	7	5.34	1.350
ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว การนำเที่ยวต่าง ๆ	3	7	5.20	1.223
ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	2	7	4.99	1.330

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.12 สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่มีความสำคัญ คือ ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว โดยความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยวนั้น เป็นส่วน สำคัญเนื่องจากชุมชนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวนั้น ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว โดยตรงในการใช้งานสถานที่พักแรม โดยปัจจัยที่รองลงมา คือ ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการนำเที่ยวต่าง ๆ และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการพัฒนาศถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน ดังนี้

4.6.1 ลักษณะด้านกายภาพ

1) ลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

1.1) ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.52 หมายถึง มีความสำคัญมากและเป็นระดับที่นักท่องเที่ยวและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญมากที่สุด

1.2) ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.42 หมายถึง มีความสำคัญมากและเป็นลำดับที่ 2 ความสำคัญของนักท่องเที่ยว ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติสามารถทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำและการท่องเที่ยวที่นานขึ้น ซึ่งบรรยากาศของแหล่งธรรมชาติจะต้องนำเสนอควบคู่กับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และการท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติน้อยที่สุด

1.3) ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.34 หมายถึง มีความสำคัญมากและเป็นลำดับที่ 3 ของการให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยว ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน เสนอว่า ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับกิจกรรมนั้น ๆ และมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรม

2) ลักษณะกายภาพของที่ตั้งสถานที่พักผ่อน โดยการเปรียบเทียบจากกรณีศึกษา ตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13

การเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของที่ตั้งสถานที่พักแรม

ชุมชนบ้านทะเลนอก จังหวัดระนอง	ชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ จังหวัดชุมพร	ชุมชนลีเล็ดน้ำเทียว จังหวัดสุราษฎร์ธานี
		
<p>การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านทะเลนอก โดยจากทางหลวงเป็นระยะทาง 5 กม. ดังนั้น จึงสามารถสัมผัสบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวได้บางส่วน ที่ตั้งของสถานที่พักแรมมีการเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น มีการเข้าถึงโดยการเดินเท้า จักรยาน และเรือโดยสาร เนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลาย</p>	<p>การเข้าถึงหมู่บ้านคลองเรือ โดยจากทางหลวง เป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร จากทางหลวงตลอดเส้นทางเป็นเส้นทางขึ้นเขา ดังนั้น จึงสามารถสัมผัสบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นการเดินป่า สวนผลไม้ และการล่องเรือลงจากภูเขาเพื่อค้างแรมในป่า</p>	<p>การเข้าถึงชุมชนลีเล็ดห่างจากตัวเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นระยะทาง 10 กิโลเมตร ซึ่งเป็นการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกที่สุด และเข้าถึงสถานที่พักแรมก่อนแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น จึงสามารถสัมผัสบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวได้น้อย และเนื่องจากมีระยะระหว่างกิจกรรมมากจึงใช้รถในการเดินทางกิจกรรมต่าง ๆ</p>

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรมที่มีความสัมพันธ์ต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว ในด้านการเข้าถึงสถานที่พักแรมที่สามารถสัมผัสบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นได้แตกต่างกัน และตำแหน่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวกับสถานที่พักแรมมีระยะทางที่แตกต่างกัน โดยสามารถวิเคราะห์ลักษณะกายภาพของที่ตั้งสถานที่พักแรมได้ ดังนี้

2.1) ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ ซึ่งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.88 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่าการเข้าถึงพื้นที่ต้องมีการเข้าถึงได้ดีลักษณะเส้นทางต้องไม่ซับซ้อนแต่ไม่จำเป็นต้องสะดวกสบาย ซึ่งจากการสำรวจกายภาพจากกรณีศึกษาและผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่าการเข้าถึงพื้นที่นั้น ถึงแม้ว่าลักษณะเส้นทางซับซ้อนและการเข้าถึงพื้นที่ไม่

สะดวกสบาย ก็ไม่มีความสำคัญ ขึ้นอยู่กับการนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่ดี สามารถสื่อสารถึงนักท่องเที่ยวให้สามารถวางแผนการเดินทางได้เป็นสำคัญ

2.2) สถานที่พักผ่อนอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.10 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นให้ความสำคัญต่อระยะทางระหว่างสถานที่พักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยวพื้นถิ่น เนื่องจากระยะทางและรูปแบบการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นนั้นส่งผลต่อนักท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น การเดิน การปั่นจักรยาน การพายเรือ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นได้ เป็นต้น

2.3) สถานที่พักผ่อนตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัดดูดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.77 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ให้ความสำคัญต่อแหล่งวัดดูดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการเนื่องจากแหล่งวัดดูดิบในการให้บริการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นมีความเกี่ยวเนื่องต่อแหล่งธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2.4) สถานที่พักผ่อนตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.66 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก แต่อยู่ในระดับการให้ความสำคัญที่ต่ำที่สุด เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยกิจกรรมซึ่งใช้เวลามาก ดังนั้นความจำเป็นของระยะทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญน้อยที่สุด

3) ลักษณะกายภาพของการออกแบบสถานที่พักผ่อน โดยการเปรียบเทียบจากกรณีศึกษา (ดังตารางที่ 4.14)

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญในการคัดเลือกสถานที่พักผ่อนโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ มีพื้นที่เป็นสัดส่วน มีภูมิทัศน์ที่ดี และเจ้าของบ้านมีอัธยาศัยดี มีความรู้ นำเสนอนักท่องเที่ยว โดยสามารถวิเคราะห์ลักษณะกายภาพของการออกแบบสถานที่พักผ่อนได้ดังนี้

3.1) สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักผ่อน โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.31 หมายถึง มีความสำคัญมากและเป็นลำดับที่ 5 ของการให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยว ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน เสนอว่า สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักผ่อนเกี่ยวเนื่องถึงภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวและเป็น 1 ใน 4 ประเด็นหลักในการคัดเลือก

สถานที่พักแรม คือ การแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม

ตารางที่ 4.14

การเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของการออกแบบสถานที่พักแรม

ชุมชนบ้านทะเลนอก จังหวัดระนอง	ชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ จังหวัดชุมพร	ชุมชนลีเล็ดน้ำเทียว จังหวัดสุราษฎร์ธานี
		
รูปแบบสถานที่พักแรม เป็นสถานที่พักแรมภายในชุมชนโดยคัดเลือกบ้านที่มีความพร้อมในเรื่องของความเป็นสัดส่วนในการจัดพื้นที่ภายในบ้าน ความสะอาด ไม่นั้นวัสดุที่เป็นพื้นดิน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่สร้างขึ้น หลังจากประสบเหตุคลื่นยักษ์สึนามิ	รูปแบบสถานที่พักแรม เป็นสถานที่พักแรมภายในชุมชน มีการคัดเลือกโดยกลุ่มท่องเที่ยวให้มีความสะอาด และมีพื้นที่เป็นส่วน วัสดุในการก่อสร้างเป็นวัสดุพื้นถิ่นโดยแปรรูปจากธรรมชาติ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ลำบาก ยากต่อการขนส่งวัสดุก่อสร้าง	รูปแบบสถานที่พักแรม เป็นสถานที่พักแรมภายในชุมชน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ มีความสะอาดดูแลความสะอาดเป็นตัวอย่างให้ชุมชน มีพื้นที่เป็นส่วน ภูมิทัศน์ที่ดี และเจ้าของบ้านมีอัธยาศัยดี มีความรู้นำเสนอนักท่องเที่ยว ไม่นั้นวัสดุที่เป็นพื้นดิน เนื่องจากวัสดุก่อสร้างในปัจจุบันมีความคงทนและความสะดวกในการขนส่ง

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย.

3.2) การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.04 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว นั้นจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถานที่พักแรม ภายในสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.3) การออกแบบสถานที่พักแรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.02 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม เสนอว่า เนื่องจากสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ส่วนมากจะเป็นการพักอาศัยอยู่

ภายในชุมชน และมีประเด็นหลักในการคัดเลือกสถานที่พักแรม คือ การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม โดยอาจมีการออกแบบพื้นที่ซึ่งเป็นการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่

3.4) วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.92 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า การใช้วัสดุที่มีความเป็นพื้นถิ่นในการก่อสร้างสถานที่พักแรมเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นมีความสำคัญ แต่ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม เสนอว่า การใช้วัสดุที่มีความเป็นพื้นถิ่นในการก่อสร้างสถานที่พักแรมนั้น ส่วนมากวัสดุพื้นดินนั้นมีความคงทนน้อย ประกอบกับด้านเทคโนโลยีของวัสดุก่อสร้าง ทำให้วัสดุก่อสร้างคงทน ทำให้ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมให้ความสำคัญกับวัสดุพื้นดินน้อยลง แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม

3.5) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.90 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม เสนอว่า สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรมนั้น มีความสำคัญน้อยต่อสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม

4.6.2 ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1) กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.90 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ เพื่อความรู้จะสามารถเป็นเครื่องผลักดันให้มีการรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ และการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศจะต้องควบคู่และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2) กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.91 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา

ของชุมชนและวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอเอกลักษณ์ของพื้นที่ แสดงถึงภูมิปัญญาโดยเกี่ยวเนื่อง ต่อวัฒนธรรมและแหล่งธรรมชาติ

3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.99 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายมากนัก แต่อาจมีการแบ่งกลุ่มการรับรู้ เช่น มีกิจกรรมสำหรับเด็ก การแบ่งฐานการรับรู้ข้อมูล และต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันและวิถีชีวิตที่หลากหลายในแต่ละฤดูกาล

4) ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.70 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมหรือการจัดการนำเที่ยวนั้น อาจจัดเป็นฐานข้อมูลย่อย ๆ คำนึงถึงวิธีการเข้าถึงของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเชื่อมต่อของแต่ละกิจกรรมที่ดี และต้องสอดคล้องกับวิถีต่าง ๆ โดยมองภาพรวมของวิถีชีวิตที่หลากหลายตามฤดูกาล

4.6.3 ลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

1) ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.34 หมายถึง มีความสำคัญมากและเป็นลำดับที่ 4 ของการให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยว ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวนั้น ผู้นำชุมชนต้องมีความเข้มแข็งมีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่มีส่วนสนับสนุนได้ดี และกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม รวมถึงในส่วนของชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะต้องมีการจัดการ ทำความเข้าใจที่ตรงกัน จึงสามารถกำหนดการท่องเที่ยวได้

2) ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 5.20 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมากและเป็นลำดับที่ 6 ของการให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยว ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น เพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ ในแต่ละกิจกรรม แสดงถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนจะมีความเข้าใจต่อพื้นที่แหล่งธรรมชาติและความสัมพันธ์ของกิจกรรมมากที่สุด

3) ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ที่ 4.99 หมายถึง มีความสำคัญค่อนข้างมาก ซึ่งความเห็นจาก

ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้น ชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการต่าง ๆ และต้องเสริมความรู้เพื่อให้มีความเข้าใจต่อระบบต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การตัดสินใจต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

4.6.4 ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อน คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เสนอว่า ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อนนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อรายได้ซึ่งส่งผลต่อการกระจายรายได้สู่ชุมชนและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวสามารถทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและผลักดันให้มีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักผ่อน เสนอว่า ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสม สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้อย่างต่อเนื่องถึงชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจึงควรอยู่ในระดับ 35-100 ครั้งต่อปี ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วจึงสามารถเป็นชีวิตของการท่องเที่ยวได้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะในงานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 คน ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 คน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน และการสำรวจกายภาพจากกรณีศึกษา 3 กรณีศึกษา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1 ข้อเสนอสรุปผลจากการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะด้านกายภาพ ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม ซึ่งสามารถสรุปผลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ลักษณะด้านกายภาพ

1) ลักษณะด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อแหล่งท่องเที่ยว คือ

1.1) ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ สามารถทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และการท่องเที่ยวที่นานขึ้น ซึ่งบรรยากาศของแหล่งธรรมชาติจะต้องนำเสนอควบคู่กับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และการท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติน้อยที่สุด ซึ่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ให้ความสำคัญรองจากความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

1.2) ความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว แสดง

ถึงความแตกต่างของคุณค่าทางด้านภูมิปัญญาที่มีต่อแหล่งธรรมชาติ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่แตกต่างจากเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ซึ่งให้ความสำคัญของคุณสมบัติของทรัพยากรท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติมากกว่าความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

1.3) ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยวนั้น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมนั้น ๆ และมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว โดยตรงตามเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยว

2) ลักษณะด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อที่ตั้งสถานที่พักแรม คือ

2.1) ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ มีความสำคัญค่อนข้างมาก โดยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว เห็นว่าการเข้าถึงพื้นที่ต้องมีการเข้าถึงได้ดี ลักษณะเส้นทางต้องไม่ซับซ้อน แต่ลักษณะเส้นทางไม่จำเป็นต้องสะดวกสบาย ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ เห็นว่าการเข้าถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ถึงแม้ว่าลักษณะเส้นทางซับซ้อน และการเข้าถึงพื้นที่ไม่สะดวกสบายนั้น มีความสำคัญน้อยกว่า การนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่ดี สามารถสื่อสารถึงนักท่องเที่ยวให้สามารถวางแผนการเดินทางได้เป็นสำคัญ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีการให้ความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 16 ซึ่งมีความสำคัญรองจากปัจจัยอื่น ๆ โดยผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะการเข้าถึงพื้นที่นั้น ให้ความสำคัญต่อการนำเสนอนักท่องเที่ยวถึงลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ มากกว่าการคำนึงถึงความซับซ้อน และความสะดวกของลักษณะเส้นทาง

2.2) สถานที่พักแรมอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อระยะทางระหว่างสถานที่พักแรม และแหล่งท่องเที่ยวพื้นถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว เห็นว่าเนื่องจากระยะทาง และรูปแบบการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นนั้น ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น การเดิน การปั่นจักรยาน การพายเรือ สามารถเข้าถึงบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นได้ เป็นต้น โดยตรงตามทฤษฎีการทำเลที่ตั้ง และความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยว ซึ่งให้ความสำคัญต่อระยะทางระหว่างสถานที่พักแรมกับแหล่งท่องเที่ยว

2.3) สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัดอุทิศของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการนั้น มีความสำคัญค่อนข้างมาก เนื่องจากแหล่งวัดอุทิศในการให้บริการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความเกี่ยวข้องต่อแหล่งธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2.4) สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วยการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งใช้เวลามาก ดังนั้น ความจำเป็นของระยะทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงมีความสำคัญน้อยกว่าปัจจัยในด้านอื่น ๆ

จากทฤษฎีการหาทำเลที่ตั้ง ซึ่งให้ความสำคัญต่อการเชื่อมต่อบริเวณต้นทุนด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อเส้นทางระหว่างสถานที่พักแรมกับแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมา คือ ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ และประการสุดท้าย คือ สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ใช้เวลามาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงมีน้อยลงไปด้วย

3) ลักษณะด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องต่อการออกแบบสถานที่พักแรม คือ

3.1) สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรมนั้น มีความสำคัญมาก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยว และเป็น 1 ใน 4 ประเด็นหลักในการคัดเลือกสถานที่พักแรมของผู้ประกอบการสถานที่พักแรม คือ การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม

3.2) การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม มีความสำคัญค่อนข้างมาก และส่งผลถึงการสื่อสารถึงภาพลักษณ์ของสถานที่พักแรมต่อนักท่องเที่ยว ภายในสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยตรงกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

3.3) การออกแบบสถานที่พักแรม เนื่องจากสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ส่วนมากจะเป็นการพักอาศัยอยู่ในชุมชน และมีประเด็นหลักในการคัดเลือกสถานที่พักแรม คือ การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม โดยอาจมีการออกแบบพื้นที่ ซึ่งเป็นการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่ จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการสถานที่พักแรม

3.4) วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่พักแรม เป็นการแสดงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นมีความสำคัญค่อนข้างมาก แต่โดยส่วนมากวัสดุพื้นถิ่นนั้นมีความคงทนน้อย ประกอบกับด้านเทคโนโลยีของวัสดุก่อสร้าง ทำให้วัสดุก่อสร้างคงทน ทำให้ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมให้ความสำคัญกับวัสดุพื้นถิ่นน้อยลง แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม

3.5) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่ำที่สุดในลักษณะด้านกายภาพของการออกแบบสถานที่พักแรม ดังนั้น

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรมจึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานตามความจำเป็น

จากข้อกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวว่า ให้ตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์จะคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และการออกแบบไม่สามารถแก้ไขปัญหาในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้น จึงไม่ควรที่จะออกแบบเพื่อที่จะเอาชนะหรือควบคุมธรรมชาติ หากแต่ควรปล่อยให้ธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือผู้ชี้้นำการออกแบบ ซึ่งตรงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม และนักท่องเที่ยว โดยการให้ความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมมากที่สุด ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงต่อธรรมชาติ จากธรรมชาติถึงสถานที่พักแรม โดยให้ธรรมชาติชี้้นำการออกแบบ

5.1.2 ลักษณะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1) กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ โดยความรู้สามารถเป็นเครื่องผลักดันให้มีการรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติอย่างถูกต้อง และจะต้องควบคุมและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2) กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอเอกลักษณ์ของพื้นที่ แสดงถึงภูมิปัญญาโดยเกี่ยวเนื่องต่อวัฒนธรรม และแหล่งธรรมชาติ

3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายมากนัก แต่อาจมีการแบ่งกลุ่มกิจกรรมการรับรู้ เช่น มีกิจกรรมสำหรับเด็ก การแบ่งฐานการเรียนรู้ข้อมูล โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างกัน และวิถีชีวิตที่หลากหลายในแต่ละฤดูกาล

4) ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยอาจจัดกิจกรรมเป็นฐานข้อมูลย่อย ๆ คำนึงถึงวิธีการเข้าถึงของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเชื่อมต่อของแต่ละกิจกรรมที่ดี และต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตต่าง ๆ โดยมองภาพรวมของวิถีชีวิตที่หลากหลายตามฤดูกาล

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ได้ให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ต่อนักท่องเที่ยว โดยตรงตามหลักการของการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญต่อความหลากหลายของกิจกรรมมากที่สุด ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ผู้ประกอบการจึงควรดำเนินการทั้งทางด้านการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ พร้อมกับการสร้างความหลากหลายให้กับกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อนักท่องเที่ยว และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

5.1.3 ลักษณะด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง

1) ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว โดยผู้นำชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่มีส่วนสนับสนุนได้ดี และกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม รวมถึงในส่วนของชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะต้องการจัดการ ทำความเข้าใจที่ตรงกัน จึงสามารถกำหนดการท่องเที่ยวได้

2) ชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ ในแต่ละกิจกรรม แสดงถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนจะมีความเข้าใจต่อพื้นที่แหล่งธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของกิจกรรมมากที่สุด

3) ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการต่าง ๆ และต้องเสริมความรู้เพื่อให้มีความเข้าใจต่อระบบต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในการให้ความรู้ในการดูแล และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แต่การตัดสินใจต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่ที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

จากข้อกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ตรงกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม และนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว ทั้งชุมชนที่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว และไม่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว ต้องมีความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวที่ตรงกัน จึงจะมีการพัฒนาสถานที่พักแรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1.4 ลักษณะด้านความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม

ความถี่ในการใช้งานสถานที่พักแรม คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การใช้งานสถานที่พักแรมเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อรายได้ ซึ่งส่งผลต่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน และการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว สามารถทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเกิดประสิทธิภาพทั้งในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการผลักดันให้มีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งความถี่ในการใช้งานสถานที่พัก

แรมที่เหมาะสม สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้อย่างต่อเนื่องถึงชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ได้ดีที่สุด จึงควรอยู่ในระดับ 35-100 ครั้งต่อปี ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ของโครงการ สถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว จึงสามารถเป็น ปัจจัยชี้วัดความเป็นไปได้ทางการท่องเที่ยว ซึ่งตรงตามทฤษฎีการทำเลที่ตั้ง และเกณฑ์ในการ กำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.2 การพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การประยุกต์ใช้การพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปปัจจัยในด้านต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม สอบถามนักท่องเที่ยว และสำรวจ กายภาพของกรณีศึกษา สามารถเสนอการประยุกต์ใช้การพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ตามลำดับการให้ความสำคัญ ของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนา สถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1

ลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อการกำหนดสถานที่พักแรม
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
1	ความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว แสดงถึงความแตกต่างของคุณค่าทางด้านภูมิปัญญาที่มีต่อแหล่งธรรมชาติ โดยพื้นที่ที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องค้นหาเพื่อทราบถึง ความแตกต่างทั้งทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ประกอบกับแหล่งธรรมชาติ ซึ่งความแตกต่างนั้นสามารถสร้างเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้

ตารางที่ 5.1(ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2	ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ	โดยพื้นที่ที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติก่อนกำหนดการท่องเที่ยว เนื่องจากความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวอย่างมาก ถ้าความสมบูรณ์ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ มีการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน โดยการจัดกลุ่มการอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ก่อนมีการจัดกลุ่มนำเที่ยวเป็นเวลา 2 ปี เป็นต้น ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และการท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น โดยบรรยากาศของแหล่งธรรมชาติจะต้องนำเสนอควบคู่กับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และการท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติในน้อยที่สุด
3	ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว	ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับการดำเนินงานนั้น ๆ และมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว ดังนั้นความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวจึงขึ้นอยู่กับการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว และการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในแต่ละกิจกรรมของพื้นที่นั้น ๆ

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 5.1 สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น จำเป็นต้องค้นหาความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ลำดับต่อมาต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ โดยขัดต่อเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งกำหนดถึงความสำคัญของความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ มากกว่าความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และ

ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 3 ซึ่งมีความสอดคล้องต่อเกณฑ์ในการกำหนดสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยลักษณะด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยววนั้น มีความสำคัญมากต่อการกำหนดแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่มีความสำคัญมากสำหรับการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ลักษณะด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและลักษณะด้านกายภาพของการออกแบบสถานที่พักผ่อน ตามตารางที่ 5.2 ดังนี้

ตารางที่ 5.2

ปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4	ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว	ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว โดยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววนั้น ผู้นำชุมชนต้องมีความเข้มแข็งมีการเชื่อมโยงต่อองค์กรที่มีส่วนสนับสนุนต่าง ๆ ได้ดี และกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม รวมถึงในส่วนของชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะต้องการจัดการ ทำความเข้าใจที่ตรงกัน จึงสามารถกำหนดการท่องเที่ยวได้
5	สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักผ่อน	โดยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักผ่อนนั้น เกี่ยวเนื่องถึงภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยว ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนำเสนอต่อนักท่องเที่ยว และเป็น 1 ใน 4 ประเด็นหลักในการคัดเลือกสถานที่พักผ่อน คือ การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักผ่อน

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 5.2 สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววนั้น นอกจากการประเมินแหล่งธรรมชาติจากความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความ

สมบรูณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว แล้ว นั้น ขึ้นอยู่กับชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวต้องมีความเข้าใจต่อการท่องเที่ยว และด้านลักษณะกายภาพของการออกแบบสถานที่พักผ่อน ในการกำหนดสภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักผ่อน เนื่องจากเกี่ยวข้องต่อภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยว ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความสมบรูณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างมากต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ตามตารางที่ 5.3 ดังนี้

ตารางที่ 5.3

ปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างมากต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6	ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	โดยการนำเที่ยวต่าง ๆ ชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น เพื่อการเข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ ในแต่ละกิจกรรม แสดงถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนจะมีความเข้าใจต่อพื้นที่แหล่งธรรมชาติและความสัมพันธ์ของกิจกรรมมากที่สุด มีการเสริมทักษะแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบริการ การสื่อสาร การช่วยเหลือ เป็นต้น
7	สถานที่พักผ่อนตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	ควรให้ความสำคัญต่อระยะทางระหว่างสถานที่พักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยวพื้นถิ่น เนื่องจากระยะทาง และรูปแบบการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นนั้น ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น การเดิน การปั่นจักรยาน การพายเรือ สามารถเข้าถึงบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นได้ เป็นต้น

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8	การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม	ควรมีการออกแบบที่ดี บ่งบอกถึงความเป็นพื้นถิ่น เนื่องจากส่งผลถึงการสื่อสารถึงภาพลักษณ์ของสถานที่พักแรมต่อนักท่องเที่ยว ภายในสื่อการนำเสนอต่าง ๆ เช่น สื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
9	การออกแบบสถานที่พักแรม โดยความเป็นพื้นถิ่น	การออกแบบสถานที่พักแรม เนื่องจากสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ส่วนมากจะเป็นการพักอาศัยอยู่ในชุมชน และมีประเด็นหลักในการคัดเลือกสถานที่พักแรม คือ การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ความสะอาด ภูมิทัศน์ และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม โดยอาจมีการออกแบบพื้นที่ซึ่งเป็นการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่เนื่องจากความต้องการพื้นที่ส่วนตัวของนักท่องเที่ยว
10	ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายมากนัก แต่อาจมีการแบ่งกลุ่มกิจกรรมการรับรู้ เช่น มีกิจกรรมสำหรับเด็ก การแบ่งฐานการรับรู้ข้อมูล และต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันและวิถีชีวิตที่หลากหลายในแต่ละฤดูกาล โดยอาจแบ่งรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ออกตามฤดูกาล
11	ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	ชุมชนต้องเป็นหลักในการจัดการต่าง ๆ และต้องเสริมความรู้เพื่อให้มีความเข้าใจต่อระบบต่าง ๆ ภายในแหล่งธรรมชาติ จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุน แต่การตัดสินใจต่าง ๆ นั้นควรขึ้นอยู่กับชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
12	กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม	โดยการจัดการการท่องเที่ยว ควรให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอเอกลักษณ์ของพื้นที่ แสดงถึงภูมิปัญญาโดยเกี่ยวเนื่องต่อวัฒนธรรม และแหล่งธรรมชาติ
13	วัสดุในการก่อสร้างสถานที่พักแรมโดยวัสดุภายในท้องถิ่น	โดยการใช้วัสดุที่มีความเป็นพื้นถิ่นในการก่อสร้างสถานที่พักแรมเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นมีความสำคัญ แต่โดยส่วนมากวัสดุพื้นถิ่นนั้นมีความคงทนน้อย ประกอบกับด้านเทคโนโลยีของวัสดุก่อสร้าง ทำให้วัสดุก่อสร้างคงทน ทำให้ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมให้ความสำคัญกับวัสดุพื้นถิ่นน้อยลง แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องการแบ่งพื้นที่การใช้สอย ความสะอาด ภูมิทัศน์ และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรม มากกว่าวัสดุที่ใช้ แต่ควรเป็นหนึ่งในประเด็นในการคัดเลือกสถานที่พักแรม
14	สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม	โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่ำที่สุดในลักษณะด้านกายภาพของการออกแบบสถานที่พักแรมดังนั้น สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรมจึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานตามความจำเป็น
15	กิจกรรมสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ	แหล่งท่องเที่ยวควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ เพื่อความรู้จะสามารถเป็นเครื่องผลักดันให้มีการรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ และการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศจะต้องควบคู่ และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปด้านการพัฒนาของปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
16	ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	โดยการเข้าถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นถึงแม้ว่าลักษณะเส้นทางซับซ้อน และการเข้าถึงพื้นที่ไม่สะดวกสบาย มีความสำคัญน้อยกว่า การนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่ดี สามารถสื่อสารถึงนักท่องเที่ยวให้สามารถวางแผนการเดินทางได้เป็นสำคัญ
17	สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัดถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ	การให้ความสำคัญต่อแหล่งวัดถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ เนื่องจากแหล่งวัดถุดิบในการให้บริการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความเกี่ยวเนื่องต่อแหล่งธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
18	ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม	ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม หรือการจัดการนำเที่ยวนั้นมีความสำคัญในความน่าสนใจของแต่ละกิจกรรม โดยอาจจัดเป็นฐานข้อมูลย่อย ๆ คำนึงถึงวิธีการเข้าถึงของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเชื่อมต่อของแต่ละกิจกรรมที่ดี และต้องสอดคล้องกับวิถีต่าง ๆ โดยมองภาพรวมของวิถีชีวิตที่หลากหลายตามฤดูกาล
19	ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ	เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งใช้เวลามาก ดังนั้นความจำเป็นของระยะทางระหว่างแหล่งเที่ยวนั้น จึงมีความสำคัญน้อยกว่าปัจจัยอื่น แต่อาจมีความสัมพันธ์ร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน ในแง่ของการนำเสนอต่อนักท่องเที่ยว หรือรวมเป็นกลุ่มท่องเที่ยวได้

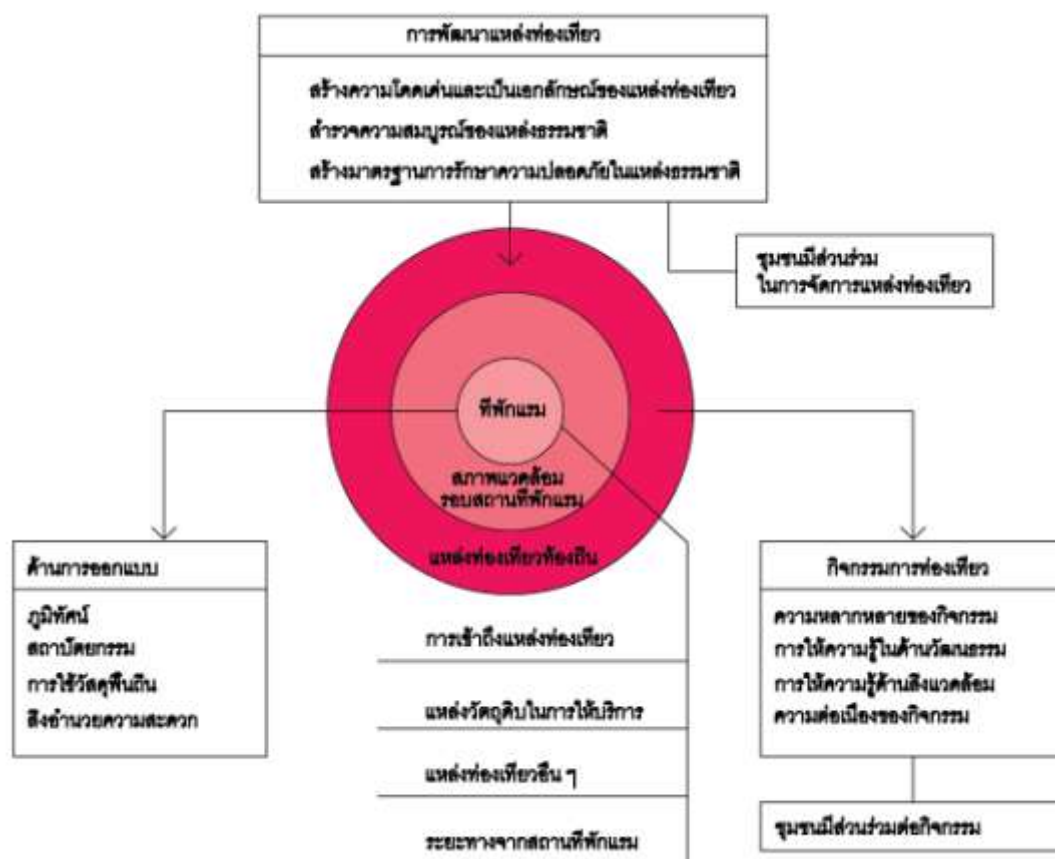
หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

จากตารางที่ 5.3 ซึ่งเป็นการเรียงลำดับจากปัจจัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาสถานที่พักแรม และแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นั้นให้ความสำคัญจากภายนอกสถานที่พักแรม โดยจากแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมภายนอกสถานที่พักแรม ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญจากธรรมชาติสู่สถานที่พักแรม โดยความสัมพันธ์ของที่ตั้งของสถานที่พักแรมจะให้

ความสำคัญการเชื่อมต่อภายในแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นมากที่สุด ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จนถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการให้บริการ โดยแสดงดังภาพที่ 5.1 ดังนี้

ภาพที่ 5.1

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หมายเหตุ: จัดทำโดยผู้วิจัย.

โดยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรพัฒนาตามลำดับความสำคัญดังกล่าว ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวสามารถ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทำให้เกิดประสิทธิภาพทั้งในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการผลักดันให้มีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ควรมีความถี่ในการ

ใช้งานสถานที่พักแรมอยู่ในระดับ 35-100 ครั้งต่อปี เพื่อการบริหารจัดการที่ดี และควรมีการพัฒนาในด้านปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ตามลักษณะความสำคัญด้วยตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เมื่อได้ข้อสรุปถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สามารถนำไปเป็นหลักการในการกำหนดปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างเหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงทรัพยากรกายภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก และในรายละเอียดจะเห็นความสำคัญที่แตกต่างกันของแต่ละปัจจัย ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในอนาคตนั้น ควรศึกษาในด้านของการพัฒนาในแต่ละส่วนของความสำคัญ เพื่อพัฒนาโครงการซึ่งมีจุดแข็ง และจุดอ่อนของแต่ละโครงการมีความแตกต่างกันออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.3.1 ด้านกายภาพของพื้นที่

1) การหาความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเด็น และหลายขั้นตอน ซึ่งในงานวิจัยครั้งต่อไปอาจให้ความสำคัญเฉพาะปัจจัยนี้ โดยชี้เฉพาะความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีรูปแบบของแหล่งธรรมชาติหรือวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ

2) ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ เป็นส่วนสำคัญรองลงมาจากความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพราะฉะนั้น หากมีผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้ต่อไป จึงควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ เป็นแนวทางในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

5.3.2 ด้านกิจกรรมของการท่องเที่ยว

โดยด้านกิจกรรมของการท่องเที่ยวเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการสื่อสารถึงพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว เพราะฉะนั้น หากมีผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้ต่อไป จึงควรศึกษาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ เช่น ความสอดคล้องของกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อแหล่งธรรมชาติ และชุมชนที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการเข้าถึงกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับการจัดโปรแกรมนำเที่ยวที่เหมาะสม โดยชี้เฉพาะพื้นที่ที่มีรูปแบบของแหล่งธรรมชาติหรือวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.3.3 ด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

โดยด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนท้องถิ่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการนำเสนอถึงพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว และการจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพราะฉะนั้น หากมีผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้ต่อไป จึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาติ และชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน โดยชี้เฉพาะพื้นที่ที่มีรูปแบบของแหล่งธรรมชาติหรือวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

โดยแบบสอบถามและผลสรุปของงานวิจัยชิ้นนี้ ได้ทำการศึกษาภาพรวมอย่างกว้างขวางตามทฤษฎี จึงไม่ชัดเจน และเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยในบางเรื่องตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ทราบอยู่แล้ว สำหรับผู้ที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนควรทำให้เจาะจงแต่ละเอียดยิ่งขึ้น โดยเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีแหล่งธรรมชาติที่ใกล้เคียงกัน และประสบความสำเร็จทางการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นการเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาที่มีแหล่งธรรมชาติที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยในอนาคตควรครอบคลุมถึงการท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการจากทางภาครัฐ และการศึกษาเปรียบเทียบในลักษณะการกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่คล้ายคลึงกันต่อไป

บรรณานุกรม

กาจ วัฒนศรีสง. (2545). การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการสถานที่พักผ่อน เพื่อตอบสนองต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองอนุรักษ์. (2544). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อัสซา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ASEAN National Tourism Organization). กำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2552, จาก http://www.naxzasoft.com/webpromote_7497990.html

เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง. (2542). แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและยั่งยืน: โรงแรมตากอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาวิชาสถาปัตยกรรม.

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2541). คู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จรัญ แสงพุ่ม. ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553.

จิตศักดิ์ พุฒจรรยา. (2548) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน. เครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2552, จาก http://khoneconet.wu.ac.th/program/tip_1.php

ชุติมา แจงประดิษฐ์. (2550). *การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอ่าวสลักเพชร เกาะช้าง จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต(การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐกานต์ ชาญเวช. (2549). *แนวทางการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนประมงทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดรุณี ภัคดี. ฝ่ายประสานงานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทะเลนอก. (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2553.

นิตา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเสริฐ ชัญจุกรณ์. แกนนำกลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์. (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2553.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.(2545). *ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย*. เอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิทยาการจัดการ.

มนูญ พร้อมอุดม. แกนนำกลุ่มนำเที่ยวหมู่บ้านคลองเรือ. (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2553.

รัชชัย โชนี. (2550). *ปัจจัยกำหนดทำเลที่ตั้งอาคารชุดเกรดเอในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาการศึกษาอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, สาขาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์.

วิมล จิโรจพันธ์ ประชิต สกฤษณ์พัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อัดฟ้า มิเลนเนียม.

ศูนย์วิจัยป่าไม้. (2538). *โครงการการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2)

สมชาติ อุ่อ้น. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการวางแผน*. เอกสารประกอบการสอนภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

_____. *ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553.

สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ และภัทราพร สร้อยทอง. (2544). *การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออก*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุดาลักษณ์ พงศ์วสิน. (2549). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากายภาพอุทยานแห่งชาติเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวด้วยการจัดการและการออกแบบทางสถาปัตยกรรม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุธนา บุญศรี. (2550). การออกแบบสถาปัตยกรรม และการจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติ จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุธาทิพย์ โพธิ์ศรี. (2549). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์.

สุภาภรณ์ ห่อหริตานนท์. (2546). ปัจจัยกำหนดทำเลที่ตั้งอาคารสำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์.

สุวิดา ธรรมมณีวงศ์. ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2553). สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553.

เสรี เวชชบุษกร.(2544). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการสอนในภาควิชาอนุรักษ์วิทยา. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานการพัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). การทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ พ.ศ.2548-2549. คณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมหาวิทยาลัยรังสิต.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). การทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1.

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และคณะ. (2548). การพัฒนาศักยภาพ ความเข้มแข็ง ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ด้านที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาตำบลตะพง จังหวัดระยอง. สำนักงานกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

Alfred Weber (1965). *Alfred Weber and Subsequent Developments in Industrial Location Theory*. Retrieved August 17, 2009 ,
from <http://faculty.washington.edu/krumme/450/weber.html>

August Losch (1940). *The Economics of Location*. Retrieved August 17, 2009 , from
http://www.novelguide.com/a/discover/epop_02/epop_02_00221.html

Butler, R W. (1980). The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution Implications for Management of Resources. quoted from France, L. (2002). *Sustainable Tourism*. Newcastle. United Kingdom: Earthscan Publication Limited. p. 55.

France, L. (2002). *Sustainable Tourism*. Newcastle. United Kingdom: Earthscan Publication Limited.

McCann, P. (2002). *Industrial Location Economics*. Great Britain: MPG Books Ltd.

Pearce, D. (1992). *Tourist Development*. Singapore: Longman Singapore Publishers(Pte)Ltd.

Uraiporn Kattiyapornpong. (2007). *Understanding Leisure Travel Behavior Using the Leisure Constraints Model and Ecological Systems Theory*, Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University.

Von Thunen .(1875). *A Model of Agricultural Land Use*. Retrieved August 17, 2009,
from <http://geography.about.com/od/urbaneconomicgeography/a/vonthunen.htm>

Weaver, D. (2001). *Ecotourism*. Milton. Australia: John Wiley & Sons Australia.

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

NO THIS PAGE IN ORIGINAL

สำนักหอสมุด

ภาคผนวก

สำนักหอสมุด

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

แบบสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อน
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

Thammasat University, Rangsit Campus Faculty of Architecture and Planning Khlong Luang,
Pathumthani, Thailand 12121

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

งานวิจัยเรื่อง

แนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 1 ด้านกายภาพ

1. ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

2. ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด อย่างไร มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงอย่างไร

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด อย่างไร

4. รูปแบบสถาปัตยกรรม การใช้วัสดุในการก่อสร้าง และองค์ประกอบภายนอกสถานที่พักผ่อนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด อย่างไร

ส่วนที่ 2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

2. การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรมสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

3. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

4. ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว(การจัดโปรแกรมนำเที่ยว)สำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

ส่วนที่ 3 ด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

1. ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

2. การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรมโดยชุมชน มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด อย่างไร

ส่วนที่ 4 ด้านนักท่องเที่ยว

1. กายภาพของพื้นที่นั้นส่งผลต่อนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด อย่างไร

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นส่งผลต่อนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด อย่างไร

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้นส่งผลต่อนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด อย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัจจัยชี้วัดในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความถี่ในการท่องเที่ยว อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยชี้วัดความถี่ในการใช้งานพื้นที่ของนักท่องเที่ยว และจำนวนที่พักแรมในฤดูท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างไร

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี ส่วนของปัจจัยใดมีความสำคัญที่สุด

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

ชำนาญกหอสมุด

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานที่พักแรม

แบบสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการกำหนดสถานที่พักแรม
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Faculty of Architecture and Planning, Thammasart University

Thammasat University, Rangsit Campus Faculty of Architecture and Planning Khlong Luang,
Pathumthani, Thailand 12121

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการชุมชน

งานวิจัยเรื่อง

แนวทางการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 1 ด้านกายภาพ

1. ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักแรม มีวิธีใดบ้าง มีการจัดการอย่างไร
2. ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นอย่างไร
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง มีการนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร

4. รูปแบบสถาปัตยกรรมของที่พักรวม การใช้วัสดุในการก่อสร้าง องค์ประกอบภายนอกสถานที่พักรวมมีแนวคิดอย่างไร

5. ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร
2. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและวัฒนธรรมต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร
3. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อะไรบ้าง
4. มีการจัดโปรแกรมนำเที่ยวอย่างไร สัมพันธ์กันอย่างไร

ส่วนที่ 3 ด้านชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

1. ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด
2. การที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
3. ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นอย่างไร

ส่วนที่ 4 ด้านนักท่องเที่ยว

1. มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร(ก่อนนักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้าพัก เข้าพัก)
2. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น มีการติดตามด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างไร
3. ชุมชนท้องถิ่นนั้นส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัจจัยในการวัดการกำหนดสถานที่พักรวมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ความถี่ในการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว และความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ช่วงเวลาที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยวคือช่วงใด มีความแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาลอย่างไร

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจด้านกายภาพ

แบบสำรวจกายภาพสำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

Thammasat University, Rangsit Campus Faculty of Architecture and Planning Khlong Luang,
Pathumthani, Thailand 12121

แบบสำรวจกายภาพ

งานวิจัยเรื่อง

แนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง 1 แบบสำรวจนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระยะทาง การเข้าถึง ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักผ่อน ลักษณะสถาปัตยกรรมของ
ชุมชนท้องถิ่นและองค์ประกอบด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน
ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านระยะทาง

ส่วนที่ 2 ด้านการเข้าถึง

ส่วนที่ 3 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ด้านรูปแบบสถาปัตยกรรม

โดยข้อมูลที่สำรวจทางกายภาพนี้ สามารถนำไปใช้ในการนำเสนอแนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นซึ่งให้ความสะดวกในการสำรวจกายภาพใน
ครั้งนี้

นายรัชดาจิ่งพัฒน์นาดี

นักศึกษาปริญญาโท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถานที่ตั้งของพื้นที่

.....

ส่วนที่ 1 ด้านระยะทาง

1. เดินทางเข้าจากทางหลวง..... กม.
2. จากกรุงเทพ.....กม.
3. จากตัวเมือง.....กม.
4. จากพื้นที่รองรับและการบริการถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีอะไรบ้างระยะทางเท่าไร

ส่วนที่ 2 ด้านการเข้าถึง (รูปภาพเส้นทางและการเชื่อมต่อเส้นทางต่างๆ)

1. เส้นทางในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว.....
2. ตำแหน่งของสถานที่พักผ่อน.....
3. รูปแบบการเข้าถึงมี.....ทาง คือ.....
4. สภาพพื้นผิวการจราจร.....

ส่วนที่ 3 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอะไรบ้าง
2. ตำแหน่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน
3. สามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรอย่างไร
4. เส้นทางระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ด้านรูปแบบสถาปัตยกรรม

1. รูปแบบสถาปัตยกรรมของสถานที่พักผ่อนมีลักษณะ.....
2. วัสดุภายนอกอาคารของสถานที่พักผ่อน.....
3. ภูมิสถาปัตยกรรมของสถานที่พักผ่อน.....
4. รูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนท้องถิ่น.....

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อน
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

Thammasat University, Rangsit Campus Faculty of Architecture and Planning Khlong Luang,
Pathumthani, Thailand 12121

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
คำชี้แจง 1 แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อน
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ซึ่งจัดทำโดย นายรัชดา จิ่งพัฒนาวดี นักศึกษาปริญญาโท คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำชี้แจง 2 แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการกำหนดสถานที่
พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ

ขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกคำถามตามความเป็นจริง และส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้
แจก ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เสนอแนวทางการกำหนดสถานที่พักผ่อนสำหรับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่าน จะถูกเก็บเป็นความลับและนำไปใช้ใน
การศึกษานั้น

นายรัชดาจิ่งพัฒนาวดี

นักศึกษาระดับปริญญาโท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี
2. อาชีพ
 - นักเรียน / นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ แม่บ้าน
 - กิจการส่วนตัว อื่นๆ.....
3. รายได้ต่อเดือน
 - ต่ำกว่า 3000 บาท 3000-6000 บาท 6000-9000 บาท 9000-12000 บาท
 - 12000-15000 15000-18000 บาท 18000-21000บาท 21000 บาทขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา
 - ประถมต้น ประถมปลาย มัธยมต้น มัธยมปลาย
 - อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท อื่นๆ
5. ความถี่ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี 1-2 ครั้ง/ปี 3-4 ครั้ง/ปี มากกว่า 5 ครั้ง/ปี
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ท่านชื่นชอบ
 - แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

เจ้าหน้าที่หอสมุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของปัจจัยที่ส่งผลการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะด้านกายภาพ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะด้านกายภาพที่ส่งผลต่อ การกำหนดสถานที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการให้ความสำคัญ						
	มากที่สุด		ปานกลาง			น้อยที่สุด	
	7	6	5	4	3	2	1
ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว							
ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่ง ธรรมชาติ							
ความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว							
ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว							
ลักษณะที่ตั้งของสถานที่พักแรม							
ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ใกล้เคียงระบบขนส่ง ต่าง ๆ							
สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น							
สถานที่พักแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบของสินค้าต่าง ๆ ในการให้บริการ เช่น วัตถุดิบของของฝาก ของที่ ระลึกต่าง ๆ							
ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ							
ลักษณะของการออกแบบ							
สภาพแวดล้อมรอบตัวสถานที่พักแรม							
การออกแบบภายนอกสถานที่พักแรม							
การออกแบบสถานที่พักแรม ความเป็นพื้นถิ่น							
วัสดุในการก่อสร้างสถานที่พักแรม วัสดุภายในท้องถิ่น							
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พักแรม							

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการให้ความสำคัญ						
	มากที่สุด		ปานกลาง			น้อยที่สุด	
	7	6	5	4	3	2	1
สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ							
สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและ วัฒนธรรม							
ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่							
ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม (การจัดโปรแกรมนำ เที่ยว)							

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของชุมชนท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการกำหนดสถานที่พักผ่อน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการให้ความสำคัญ						
	มากที่สุด		ปานกลาง			น้อยที่สุด	
	7	6	5	4	3	2	1
ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว(เป็น มิตร)							
ชุมชนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมการ ท่องเที่ยว(นำเที่ยว)							
ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม							

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นายรัชดา จิ่งพัฒนาวดี
วันเดือนปีเกิด	14 มิถุนายน พ.ศ. 2528
วุฒิการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรม) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

